5-a Jaro. N-o 250 APERAS SEMAJNE 18. Julio 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti	SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e	ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lehner

LA LABORISTA PROBLEMO EN USONO

ENKONDUKO

La usonaj temoj estas aktualaj. La eŭropa burĝaro, timigata de la kreskado de sia timinda konkuranto, studas angore la metodojn, uzatajn en Usono, kaj klopodas konformigi ilin al siaj propraj kondiĉoj.

Por la tutmonda laborista klaso Usono indas ankaŭ specialan atenton. Efektive, ĝi estas ofte prezentata kiel lando, en kiu la kunlaborado de la kapitalo kaj de la laboro produktas altajn salajrojn. Estas gravege scii la veron pri tio kaj koni la sekvojn por la laborista klaso de la Teloraj kaj raciigaj metodoj, pri kiuj oni tiel multe aŭdas nuntempe.

Tial ni kompiltradukis "la laboristan problemon en Usono", kiu alportas gravan kontribuon al la studado de tiuj ĉi temoj. La verkisto ne estas revoluciema; estas leĝara agregaciulo[1] *en la Lyona Universitato, komisiita por enketi de la tre burĝa "Socia Muzeo". Lia atesto tiom pli gravas. Tiu ĉi dika libro estas la rezulto de personaj kaj senperaj esploroj, kiujn sinjoro Andreo Filip (Philipp) dum du jaroj en Usono plenumis; ĝi konsistas el du partoj, kiuj traktas laŭparte pri la mastraj kaj pri la laboristaj metodoj; ni kompiltradukis nur la unuan parton, elektante la plej karakterizajn pecojn. Nur la subdivido en ĉapitroj kaj la titoloj estas niaj.*

La legantoj klarigos al si, ke la usona situacio ne estas tia, kian gloras la burĝa gazetaro: la klasbatalo estas en Usono tiel akra kiel en Eŭropo; La Telorismo celas alkonduki la laboriston al stato de "trenata gorilo" laŭ la esprimo de sinjoro Telor mem, kaj la laboristoj dependas absolute de la mastroj.

Tial, kun sinjoro Filip "oni povas diri sen troigo, ke, malgraŭ la preskaŭ demokrata aspekto de l' Usona Konstitucio, kaj la ĉeestado de Liberstatuo, ĉe la eniro al la Nov-Jorka haveno, Usono estas hodiaŭ en la tuta mondo la plej perfekta tipo de la kapitalista diktatoreco".

La Alĝeraj Esperantistoj.

KIEL LA AŬTORO FARIS SIAN ENKETON

La usonaj metodoj disvastiĝas rapide en Eŭropo kaj multaj akceptas ilin kun iafoje senkritikema entuziasmo; tial ŝajnis al mi interese ekzameni tiujn metodojn pli intime en la lando, en kiu ili naskiĝis, kaj difini precize la efikojn, kiujn ili havas sur la materiajn kondiĉojn kaj la moralan sendependecon de la laboristoj.

Tiuj ĉi esploroj okazis per tri sinsekvaj metodoj: laboro laŭ dokumentoj, ĉeloka enketo, persona sperto.

Dum la ses unuaj monatoj de mia restado en Usono, mi tralegis la librojn, la revuojn, dokumentojn, publikigitajn pri la laborista temo; la dekok sekvantaj monatoj estis utiligataj por enketoj en la diversaj usonaj ŝtatoj kaj por la vizito al kvin aŭ ses cent fabrikoj. Fine, kiam la akiritaj informoj ne kontentigis min aŭ kiam mi ne povis eniri fabrikon, mi dungiĝis kiel laboristo kaj mi povis, tiel, persone vidi tion, kion mi deziris koni.

1. Mastra batalo kontraŭ la laborista movado

La ĉefa mastra aktiveco, tiu, kiu ludas la unuan rolon en multaj industrioj, estas la batalo kontraŭ la laborista movado; kontraŭ la sindikatoj aŭ "Trade Unions", starigitaj rapide depost la mezo de la 19-a jarcento, kaj organizitaj jam de 1886 en la fortega Labor-Federacio, la mastroj ne restis neaktivaj.

La unua ĝenerala kontraŭstar-movado de la mastroj komenciĝis en 1901, kiam la Labor-Federacio ekfariĝis minaca.

Tiam estis organizataj kelkaj mastraj unuiĝoj kaj multaj lokaj grupoj nomitaj "Civitanaj Komitatoj". Dum 1903 ekzistis 355 lokaj grupoj, 66 ŝtataj organizoj, 6 industriaj organizoj kaj 1 nacia asocio. Tiuj klopodoj sukcesis malplirapidigi la progresojn de la laborista movado. Kaj de 1904 ĝis 1914 la laboristaj sindikatoj estis kvazaŭ senprogresaj. Dum la milito la laboristoj profitis sian strategian situacion kaj la sindikatoj atingis gravajn sukcesojn. Sed tuj depost la paco kaj la alveno de malvigla periodo, tre intensegan agitadon iniciatis la mastraj grupoj; ĝi estis komencata en 1919, kiam la mastroj de Sietl (Seattle[1]) organizis Industrian Asocion por la "open shop[2]". Tiu ĉi vorto "open shop" signifis primitive laborejo malfermata al ĉiuj laboristoj, unuiĝanoj aŭ ne kontraŭstare al la "closed shop[3]", malfermata nur al la sindikatanoj. Fakte, kiam la mastro sukcesis batal-senkapabligi la laboristan organizon, li fordungas regule la sindikatajn laboristojn kaj lia fabrikejo iĝas tiel ne "open shop" sed "closed non Union-shop". La vera celo de la Asocio estis do forpuŝi el siaj fabrikoj la sindikatanojn, kaj, kiel ĝi mem indikis, "kontraŭ-batali la bolŝevikajn, revoluciajn kaj eŭropajn ideojn". Por la reklamo oni multe klopodis per gazetanoncoj, afiŝoj kaj afiŝetoj. La mastroj el Indianapolis sekvis la agitadon kaj disdonis pli ol milionon kaj duonon da propagandaj broŝuroj, atakantaj la unuiĝojn kaj postulantaj la "open shop". Fine la mastra asocio de la Indiana ŝtato, grupiganta reprezentantojn el pli ol cent industriaj urboj, deklaris sian opinion en la sama direkto kaj konsilis al siaj anoj rompi ĉiujn rilatojn kun la laboristaj organizoj. La agitado favore al la "open shop" disvastiĝis en tiuj usonaj ŝtatoj, kaj de 1920 ĝis 1922, mastraj atakoj persiste okazis en ĉiuj industrioj; ili sukcesis plejofte kaj estis tute ekstermataj la sindikatoj de buĉistoj, fervojistoj, maŝinkaj domkonstruistoj.

2. Spionado je la servo de l' mastroj

En sia batalo kontraŭ la sindikatoj kaj, speciale, en sia klopodo ekkoni la intencon de la laboristoj, la mastroj ne hezitas utiligi spionadon. "Sekreta servo" ekzistas nuntempe preskaŭ ĉie, kaj estas malmultaj fabrikoj, kie ne ekzistas unu aŭ pluraj laboristoj, sekrete pagataj de la kompanio, por spioni siajn kamaradojn. Sed multaj entreprenoj uzas pli "sciencan" metodon kaj alvokas

---

[1] Diplomita instruisto.

[1] Granda haveno apud la Pacifika oceano.
[2] Open = malfermata. Shop = laborejo.
[3] Closed = fermata.

agentejojn de detektivoj, specialiĝitaj en tiu laborspeco. Unu el la plej konataj estas la "Sherman Detectiv Agence" kiu, en broŝuro, publikigita en 1917 sub la titolo "Sherman Service", difinas jene sian aktivecon: "La 'Sherman Service' estas nacia organizo de ĝehomoj, kiuj sin dediĉas al la laboristaj problemoj; *ili devigas* la mastrojn rekoni kaj apliki la oran regulon[1] en siaj rilatoj kun siaj laboristoj; spirito de reciproka kompreno rezultas de tio kaj kondukas al harmonio kaj al kooperado." La metodo uzata por efektiviĝi tiun kooperadon estas indikata en la sama libro kelkajn paĝojn pli poste, en kiuj, parolante pri striko, la aŭtoro skribas: "Ni estis alvokataj kaj ni ricevis plenan agliberon; 6 detektivoj, du po nacieco supernombra inter la laboristoj, iris tra la urbo kaj baldaŭ konis ĉiujn ideojn de la strikantoj, iliajn pionirojn kaj la plej fervorajn agitantojn; ili helpis morale kaj finance la strikantojn kaj tiel akiris ĉe ili grandan influon. Post 15 tagoj la fabriko malfermis denove siajn pordojn. Tiam estis facile al niaj agentoj okazigi malakordon inter la laboristoj, tiagrade ke ĉiu sindikata kunveno finiĝis per batalo; fine la organizo estis tute detruata kaj la laboristoj rekomencis la laboron." Tiuj taktikoj estas ankoraŭ precize indikataj en jenaj instrukcioj senditaj al unu el la agentoj de Ŝermen dum la ŝtalstriko en 1919: "Instigu plejeble malamon inter la italoj kaj la serboj; disfamigu ĉe la serboj, ke la italoj rekomencas la laboron; vivigu ĉiujn temojn, kiuj povus ardigi malamon inter ambaŭ naciecoj.

La detektiv-societoj sin montris tre utilaj por detrui la laboristajn organizojn, kaj grandparte ilia aktiveco kaŭzis la malsukceson de la ŝtalstriko dum 1919; sed la spionoj ne nur detruas la strikojn, — ili kreas ilin; plurfoje malordoj estis okazigataj en fabrikoj ĝis tiam kvietaj por timigi la mastrojn kaj akiri kontraktojn kun ili: tiel, en la instrukcioj de l' Ŝermen-Servo al iu-agento, oni trovas tiujn rekomendojn: Prezentu raporton al la "Western Electric Co", deklarantan, ke la sindikato estas preta organizi la laboristojn, ĉar mi volas kontrakton kun tiu kompanio; instigu malordojn en la kompanio, ĉar mi volas kontrakton kun ĝi! Fine pro sia deziro detrui la sindikatojn, la detektivoj ne hezitis konduti kiel provokistoj kaj eĉ fari krimojn. En la distrikto Ĉikago-Gari, mencias la raporto de l' "Interchurch World Movement[2]" unu el la agentejoj fariĝis tiel aktiva, ke unu el ĝiaj direktoroj estis kulpigata pro "provo krei disputkonfuzojn" kaj "provo okazigi amasmortigon". Post 5 monatoj la akuzo estis forlasata.

(Daŭrigota.)

[1] Per "ora regulo" la usonanoj komprenas la principojn entenatajn en la Evangelia Prediko sur la Monto.

[2] La "Interchurch World Movement" (Monda movado inter-eklezia) estas organizo celanta unuigi en komuna socia aktiveco ĉiujn protestantajn sektojn de la mondo.

K-doj! Zorgu, ke gazetoj enpresantaj viajn tradukojn el "S-ulo", nepre menciu la fonton!

VIVU LA NEŬTRALECO!

La "Mondpalaco" (france: Palais Mondial) estas konata en ĉiu kultura lando. Ĝi, la "radikala" scienca entrepreno, prenas sian originon el Svisio kaj havas multajn sekciojn en diversaj landoj. La centro estas en Svisio.

Kia estas ĝia celo?

Doni la veran bildon pri la origino de l' universo, la historio de l' mondo, en la diversaj epokoj. Prezenti la nunan socion, teknikon. Ĉion tion ĝi devas efektivigi per siaj muzeo-ekspozicio, siaj prezentadoj.

HORTI
La "renoviganto de Hungario".

Ĝi nomiĝas la "radikala scienc-kultura societo". Oni ne ektimu: — ĝi detenas sin de la "dekstraj" k "maldekstraj" ekstremoj. Ĝi restas ĉiam neŭtrala. Ho! Sed ĉi tie ni kaptas la birdon. Unuflanke ĝi nomas sin la vera scienckultura societo kaj volas pruvi tion per la fakto, ke la faŝista junulaĉaro foje detruis la Brusel-an muzeon de la societo, — aliflanke ĝi asertas ĉiam resti neŭtrala.

La neŭtralecon ni SAT-anoj jam spertas en nia esperanta medio. Nun ni vidu, kiel tiu societo plenumas sian taskon.

Antaŭ iom da tempo okazis parolado en la Brusela sekcio de "Palais Mondial" pri Hungario. La prezentanto estis anoncata kiel *Korbuły Béla* (sekretario de la "senpolitika" — faŝista — hungara klubo en Bruselo). Eksciinte tion, ĉi tie loĝantaj hungaroj, klaskonsciaj laboristoj, decidis iri tien kaj ĝustigi la antaŭvideblajn fanfaronojn.

La prezentanto per lumbildoj montris al la ĉeestantaro la mistikan historion pri la origino de la hungaroj. Poste li priskribis la restadon sur la nuntempa teritorio, kaj fine *larmokule kaj plorvoĉe* li deklamis: "... Vekiĝu hungaroj! Revivigu la Grandan Hungarion! La hungaroj ne estu sub jugo de aliaj nacioj (li deziras prefere, ke tiuj lastaj estu sub la hungara). La prezentado finiĝis kaj sekvis la inaŭguro de la hungara sekcio en la Mondpalaco. Tie denove parolis tiu subaĉetito de la Horti-reĝimo. Sed en tiu momento ni ne plu atendis. K-do nia petis permeson por paroli, ĉar antaŭe oni ne lasis tempon por tio. Li prezentis la veran bildon pri l' nuna Horti-banditio. Li priskribis la mizeron, la persekutojn, la teroron, la amasajn memmortigojn ktp. kaj rimarkigis sarkasme, ke en la hungara sekcio oni povas vidi la portretojn de la ekzekutistoj Horti, Betlen k. a. kaj ties palacojn, sed ne la mortigitajn klaskonsciajn laboristojn kaj dens-amase loĝatajn ĉambrojn.

Post tiuj vortoj la prezidanto de tiu "radikala-neŭtrala" societo diris, ke li povus arestigi nian K-don pro lia parolo, ĉar Belgio estas en tre amikaj rilatoj kun Hungario. Sed ke li ne faras tion (ĉu pro kompato?). Krome li diris, ke oni ne povas uzi la Mondpalacon kiel propagandilon. (Ĉu ankaŭ al la faŝista servisto li diris tion? Mi dubas.) Li diris ankaŭ, ke sur la tero vivas du miliardoj da homoj kaj ke oni ne povus sampensigi ilin. Fine li ruze aranĝis la aferon tiel, ke ni ne povu klarigi nian opinion pri tio.

SAT-anoj, vidu tion kaj tiru la konsekvencojn! Tiuj sinjoroj estas neŭtralaj al unu flanko, sed malneŭtralaj al alia. Se vi renkontos tiajn hipokritaĵojn, forŝiru la vualon kaj elmontru ties veran vizaĝon! La mondon ne transformos tiaj idealiste-neŭtrale-pacifistaj organizoj, sed la movado de la klaskonscia laborularo en fabrikoj kaj kamparo.

8464 (Bruselo).

La laborkondiĉoj kaj stato de la kamparanoj en Malgrandpolio

La plej multaj kamparanoj posedas ne sufiĉe da kampo, por ke ĝi povu vivteni ilin. Ili devas forvendi siajn laborfortojn. Vintre ne estas eble ricevi laboron, kaj la salajro por la ricevata laboro estas tiel malalta, ke ĝi sufiĉas nur por hejtaĵo. Ĉion ceteran oni devas ŝpari dum somero, dum kiu sezono la salajro varias de 1,50 ĝis 2,50 zlotoj (0,16 ĝis 0,28 dol.) tage. La labortempo estas nature de sunleviĝo ĝis malleviĝo — krom 1 horo da tagmanĝa paŭzo. Senkampuloj ne povas vivteni sin per taglaboro, ili devas fordungi sin al grandbienuloj tutjare. La salajro estas pagata per produktoj.

En nia distrikto la salajro estas por unu jaro:

1200 kg da greno	po 30 zl.	= 360 zl.	(40 dol.)
3000 kg da terpomoj	po 5 zl.	= 150 zl.	
1000 kg da hejtaĵo	po 5 zl.	= 50 zl.	
365 litroj da lakto	po 30 gr.	= 100 zl. 95 groŝ.	
	Sume	660 zl. 95 groŝ.	

Per tia salajro devas vivi familio de 4 aŭ 5 personoj. La ukrainaj naciistoj volas vidigi al la vastaj ukrainaj amasoj la kaŭzon de la mizero en la nacia malvenko en jaro 1918, kaj laŭ ili la unusola helpo estas en nacia batalo kaj la klasbatalo estas la malfeliĉo. La polaj naciistoj ne havas tempon respondi al sociaj demandoj, ĉar ili devas armi kaj konstrui milit-ŝiparon kaj aerŝiparon por defendi la patrion. La vivo estas la plej bona instruisto, la dekjara memstareco de la pola ŝtato spertigis al la malriĉaj

amasoj, ke la liberiĝo kaj pliboniĝo de la mizero ne venos de la nacia idolo nek de la hodiaŭaj naciaj polaj socialistaj partioj. La popolo trompita de dekstraj kaj maldekstraj partioj helpis en la jaro 1926 al hodiaŭa ŝtatreĝimo preni la ŝtatdirektilojn.

Sed de tiam la Pilsudski-reĝimo neniel plibonigis la cirkonstancojn. La urĝajn ŝtatproblemojn kiel kampparcelan ligon kaj demandojn pri naciaj malplimultoj oni ne ekkomencis solvi. Trankvile la kapitalistoj ekspluatas la senhelpan laboristaron kaj la malriĉajn amasojn. Perforte oni silentigas la homojn, kiuj ne povas kaj ne volas silenti. Sed post la disfalo de la nuna hibrida reĝimo, ankaŭ la popolo mem decidos pri sia estonto kiel en majo 1926.

Ŝlojmi (14 443).

MEZGERMANIO

(Postkongresa ekskurso)

La kooperativa movado

Ĝi komenciĝis en la jaro 1890 en la urbo Halle[1]. Tiam la unua konsumkooperativo estis fondata de 59 personoj. La celo de la fondo estis, per memhelpo plibonigi la vivstaton de la membroj. En tiu tempo la prezoj por nutraĵoj en Halle estis tre altaj kaj certe jam pli frue estus fondiĝinta kooperativo, se ne estus malhelpinta al la adeptoj de la kooperativa ideo la tro komplika kooperativa leĝo, laŭ kiu estis allasebla nur la ne-limigita garantidevo. Malsukcesoj efikis tiam precipe malutile, ĉar la kooperativanoj estis devigataj per sia tuta havaĵo garantii por la kooperativo.

En la jaro 1889 la kooperativa leĝo estis aliigata kaj ekhavis plifaciligon tiu-direkte, ke apud la nelimigita garantidevo estis ekpermesata ankaŭ la limigita. Per tio la aliĝo al kooperativo fariĝis malpli danĝera.

En oktobro de la jaro 1890 la juna kooperativo malfermis la unuan vendejon en la urbo. La kondiĉoj por prosperado estis favoraj pro la ĝenerala multekosteco tiutempa. Post la unua jaro oni povis pagi al la anoj, kies nombro dume estis pliiĝinta je 339, dividendon da 7%. Sed kia stranga idearo tiam ankoraŭ regis inter la membroj, montriĝas el tio, ke oni malakceptis petskribon de 32 loĝantoj de la najbara vilaĝo Dölaŭ pro instalo de vendejo en la sama loko. La Dölaŭanoj eĉ pretis anticipe prunti sumon da 1000 mk. g. Sed la membroj de la Ĝenerala konsumkooperativo konsideris la aferon de la konsumkooperativoj kiel nur-lokan.

En la jaro 1893 oni malfermis jam duan vendejon en alia strato de la urbo kaj la postan jaron la kooperativo pagis al siaj membroj jam 13% da dividendo. Krome restis ankoraŭ sufiĉa sumo por povi pliprogresigi la movadon.

El la raportoj tiamaj evidentiĝas, kun kiom da malamo oni kontraŭstaris la konsumkooperativojn. Ekzemple, iuj mastroj maldungis siajn laboristojn pro aneco ĉe kooperativoj. En konferenco de metimajstroj en jaro 1895 estis akceptata rezolucio, en kiu estis dirata, ke la konsumkooperativoj estas danĝeraj por la monarĥio kaj ŝtato kaj iliaj membroj estas anoj de rabista bando.

Ankaŭ en la posta tempo per sennombraj kalumnioj kaj friponaĵoj oni agadis kontraŭ la disvolviĝo de la kooperativa movado. Sed spite la plej senskrupulaj agitmetodoj oni neniel povis malhelpi la konstantan, kvankam malrapidan prosperadon de la kooperativo.

Estis malfermata vendejo post vendejo. La dividendo altiĝis foje ĝis 15%. Estis konstruata centra deponejo kun propra bakejo en la jaroj 1902—1904. En la postaj jaroj pli kaj pli enradikiĝis la ideo pri unuiĝo kun la kooperativoj dume fondiĝintaj en la vilaĝoj lokiĝantaj ĉirkaŭ Halle. Kaj tiu projekto ankaŭ baldaŭ realiĝis. Krom la grandioza centrejo, en kiu ankaŭ estas bakejo, instalita per plej modernaj maŝinoj kaj

[1] Pri Halle relegu artik. en n-oj 240/241.

Ĉu likvido de l' milito?

(Vidu antaŭan n-on)

Lora: Oni multe parolas en la lasta tempo pri la stabiligo de l' or-aĉetpovo. Se estas eble redukti la prez-variadon al minimumo, per teknikaj procedoj (kontrolo super merkato, vendoj kaj aĉetoj de devisoj fare de la BIP), estas neeble jam fiksi tute la proporcion, en kiu la diversaj varoj spegulas kaj esprimas sian valoron laŭ tiu de l' oro. La teknika progreso, la modifoj, kiuj efektiviĝas ĉiutage en la produktado, la kunpremo de l' tempo bezonata por produkti tiun aŭ alian artiklon, ne parolante pri la agado de l' monopoloj, reefikos ĉiam sur la prezojn. Sekve oni devas gardi sin kontraŭ iluzioj. Kvankam oni povas malplirapidigi la abruptajn repuŝiĝojn ĉe la suprajo kaŭzatajn de la konkurenco, oni ne scius malstarigi la leĝon pri la valoro.

Delezi: Sendube; sed la stabiligo de l' oro havas precipe kiel celon malfortigi la puŝojn sur la ekstera merkato, kaj certigi la garantion de l' pruntoj kun longa pagtempo.

Dume, la Internacia Banko havos ankoraŭ alian funkcion, eble plej gravan el ĉiuj: la solvon de la disvendeja krizo. Ĝuste tiu ĉi demando okupis la ekspertojn multe pli ol la reguligo de l' ŝuldoj. Oni devas doni al la industrio la eblon disvendi siajn produktojn kaj al la senlaboruloj okazon labori.

Ekzistas landoj, kiuj bezonas ilaron, fervojojn, ŝoseojn. Ili ne havas monon por ilin aĉeti. Cent kvindek milionoj da kamparanoj, en la oriento de Eŭropo, fariĝintaj bienuloj, ĉu per la bolŝevika revolucio (USSR), ĉu pro timo je tiu ĉi revolucio (Polio, Rumanio), postulas nur ilaron — kaj krediton por ilin akiri — por pli bone kulturi sian grundon kaj alatingi la produktokvanton, kiun oni tiras el ĝi en okcidenta Eŭropo. La BIP pruntedonos al ili tiun monon.

Lora: Sed kie ĝi prenos tiun ĉi monon?

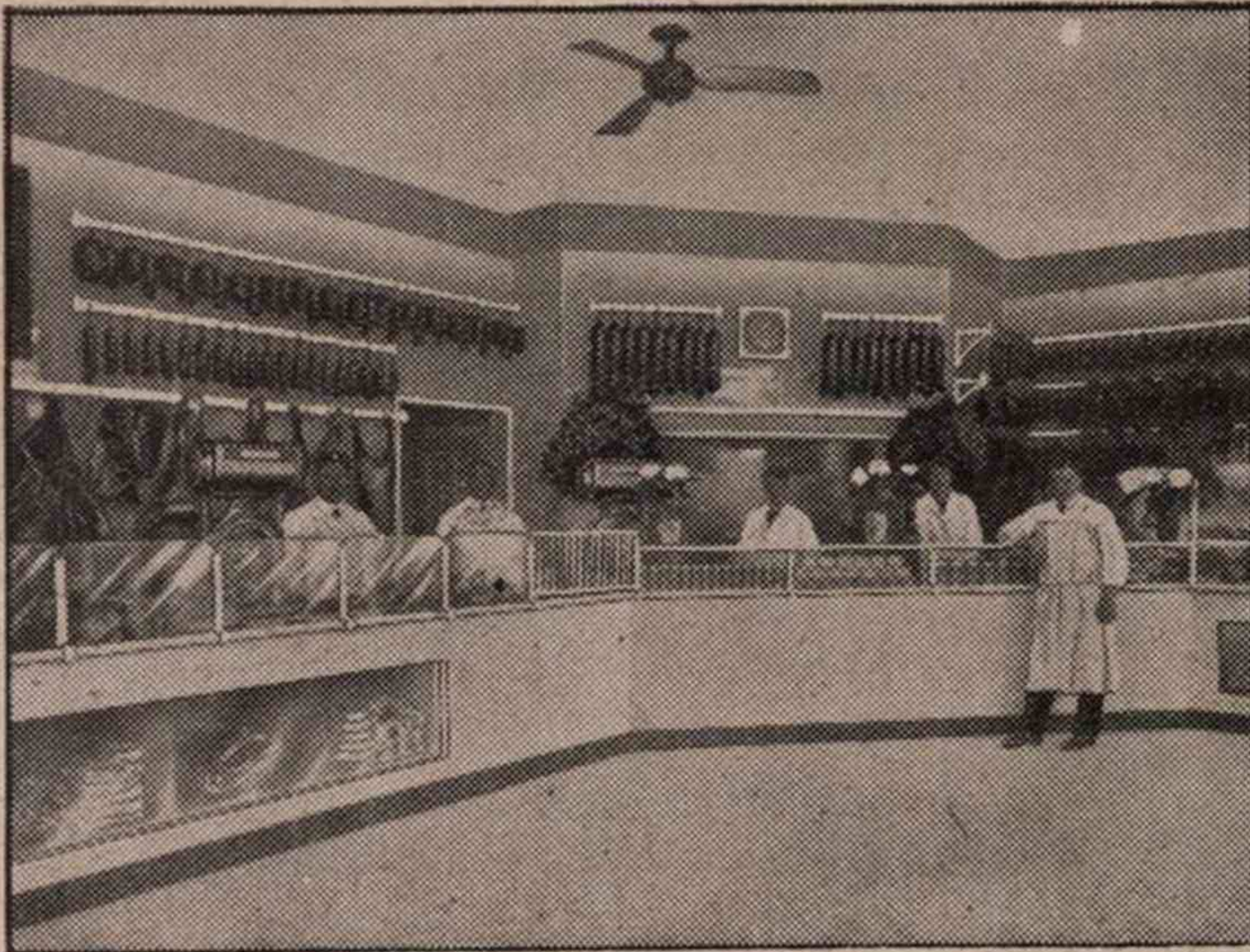
Delezi: Jen ni venas al la tria funkcio de la Internacia Banko: la komercigo de l' germana ŝuldo. Oni eldonos internaciajn garanti-pruntojn je la germanaj pagoj. Miliardoj tiel alfluos en la kasojn de la Banko. Tiuj ĉi pruntoj estos investataj kun la plej granda facileco. Unue en Francio. Oni ne devas forgesi, ke dum la inflacio la francaj kapitalistoj aĉetis fremdajn devisojn por proksimume du miliardoj da dolaroj. Depost la stabiligo ili parton da tiuj monoj rehejmigis kaj serĉis invest-okazojn. Sed la nacia industrio, kiu malhavas disvendejojn, faris nur malmultajn pruntojn. Granda parto, pli ol 10 miliardoj da frankoj, restas disponeblaj en la kasoj de la Banko de Francio kaj la grandaj bankoj. Oni pruntas ilin malfacile je 3 aŭ 4% al spekulantoj. La bankoj estos kontentegaj konsenti pruntojn je 8 aŭ 9% per tiu ĉi mono.

Same estos en Usono, kie la repagoj de la usona ŝuldo plialtigos ankoraŭ la troabundecon da disponeblaj kapitaloj. Oni povas esperi, ke tre rapide miliardoj troviĝos koncentritaj en la kasoj de la BI, kiu povos utiligi ilin en kreditoj kun longa paglimo.

Ĉiuj landoj de l' terkultura Eŭropo povos trovi tie la necesan monon por sia ekonomia disvolviĝo. La kamparano pli produktanta kaj fariĝanta pli bonhava aĉetos pli multe da produktoj fabrikitaj en fabrikoj de l' industria Eŭropo. Tio estos la solvo de l' agrara krizo kaj restarigo de l' paralizita industrio.

Cetere, la ekspertoj deklaris ĝin mem, ĉar ili difinis la bankon: "financa instituto kapabla plifaciligi la pliiĝon de l' tutmonda komerco per financigo al iuj projektoj, speciale en ne ankoraŭ malvolviĝintaj landoj, projektoj, kiujn sen tio oni ne povus entrepreni per la ordinaraj rimedoj." Nature, en tiu ĉi dislarĝiĝo de l' disvendejoj, Germanio, industria lando, partoprenos. Ĝiaj eksportoj kreskos, ĝis ili superos ĝiajn importojn. Ĝi povos de tiam pagi siajn ŝuldojn kaj fari la transpagojn ne bezonante helpon per antaŭpagoj fare de la

fornoj, la kooperativo posedas proprajn fabrikojn de mineralakvoj kaj limonadoj, deponejojn de diversaj vivbezonajoj kaj konstruojn en diversaj stratoj kaj lokoj. Granda entrepreno estiĝis el la plej modestaj embrioj. Se ne plimulto estas atingita, oni konsideru la malhelpojn okaze de la milita kaj la inflacia tempoj, dum kiu lasta la kooperativo disponigis al siaj membroj la riĉenhavajn deponejojn, ne repostulante la prezojn de reaĉeto. Antaŭ nelonge estas finkonstruita granda propra viandejo, kiu nuntempe ankoraŭ estas la plej granda kooperativa en Germanio. Sume la kooperativo nun havas 17 266 anojn, kiuj povas aĉeti siajn varojn en 42 vendejoj lokiĝantaj en diversaj stratoj de la urbo kaj ĉirkaŭaj vilaĝoj.

En la jaro 1927/28 estas disvenditaj varoj por sumo da 5 207 636,92 mk. g., el kiu por la kooperativo restis profito da 195 248,01 mk. g. La gemembraro konsistiĝas jene laŭ profesioj: memstaraj fabrikantoj, metiistoj, komercistoj ktp. — 1124. Memstaraj terkulturistoj — 40. Anoj de liberaj profesioj (kuracistoj, artistoj, verkistoj ktp., ŝtataj kaj komunumaj oficistoj) — 284. Por salajro en fabrikoj okupataj personoj — 12 773; por salajro en agrikulturo okupataj personoj — 202.

Personoj senprofesiaj (rentuloj, mastrinoj, vidvinoj, pensiumitoj ktp.) — 2843. Do sume estas 17 266.

La personaro okupata por priservado al la membroj en la kooperativaj produktejoj, deponejoj kaj vendejoj, konsistas el 299 geviroj. La "Ĝenerala konsumkooperativo Halle kaj ĉirkaŭaĵo" estas membro de la Centra Unuiĝo de germaniaj kaj la Unuiĝo de mezgermaniaj konsumkooperativoj, krome de la pograndaĉeta societo, la eldoneja societo de germaniaj konsumkooperativoj kaj aliaj societoj.

Al la Centra Unuiĝo de germaniaj konsumkooperativoj apartenas 1086 konsumkooperativoj kun 9230 vendejoj kaj 2 909 906 da gemembroj. En la Unuiĝo de mezgermaniaj konsumkooperativoj estas organizitaj 217 kooperativoj kun 260 236 gemembroj.

La pograndaĉeta societo (GEG) estas organizo prizorganta la bezonojn de la unuopaj konsumkooperativoj. Ĝi plenumas ne nur la komunan aĉetadon, sed produktas mem grandan parton da bezonaĵoj en 50 propraj fabrikoj. GEG disvendis en la jaro 1927 por 373 041 885 mk. g. da varoj. La memfabrikitaj produktoj valoris 63137490 mk. g. Ĝi okupas sume 6590 personojn, el kiuj 4585 laboras en la produktejoj kaj 2005 ĉe dissendado de varoj.

Multajn kooperativojn en lokoj proksimaj al Halle, nome Ammendorf kaj aliaj, necesas ankoraŭ kunigi kun la Halle-a, por plipotencigi la tutan movadon, pri kio oni konstante klopodas. Dume ekster la vicoj de la kooperativoj staras ankoraŭ miloj, kies devo estus fortigi kaj subteni la socian entreprenon per sia aliĝo. Pli grandiozaj povus esti la atingoj, se la granda amaso da konsumantoj ekkomprenus la valoron de la kooperativa unuiĝo kaj per si mem ekkonus, ke ankaŭ tiurilate devas esti praktikata solidareco laŭ la moto: Per la unuiĝo la malfortaj estas fortaj!

Kompilis: 2002, Ammendorf.

BI, kaj tiel ĝia normala situacio estos restarigita.

Lora: La Banko por Internaciaj Pagoj havos do iel la taskon plifaciligi, t. e. stimuli penetradon en neindustriigitan aŭ malmulte industriigitan medion de l' mondo, kaj precipe de l' orienta Eŭropo.

Delezi: Perfekte. La industriaj nacioj havas la urĝegan bezonon dislarĝigi siajn disvendejojn. La usonanoj tre rekomendas tiucele la altajn salajrojn, sed konstatante la nesufiĉecon de tiu ĉi solvo, ili interesiĝas, kiel cetere la eŭropaj nacioj, trovi disvendejojn ankoraŭ alie, kaj dank' al la pagoj de la BIP, dank' al la sumoj antaŭpagataj al la kamparanoj de l' orienta Eŭropo, la disvendejoj malfermiĝos.

La BIP nur bezonos pagi al la industriistoj aŭ la kompanioj, kiuj plenumos la mendojn por tiuj ĉi regionoj kaj kiuj tien sendos traktorojn, terkulturajn maŝinojn ĉiuspecajn, fervojan materialon ktp.

Sume la plano Jang malfermas novajn perspektivojn. Ĝi estas la definitiva likvido de la milito. Ĝi reguligas la pasinton kaj ĝi preparas la estonton.

Efektive la milito estas pagita. Ankaŭ la atento de l' ekspertoj estis multe pli koncentrita al la fundamentaj problemoj solvendaj: definitiva stabiligo de la eŭropaj monvalutoj, stabiligo de l' oraĉetpovo, malfermo de merkatoj, — ol al la demandoj de l' pasinto, enklasigitaj jam depost kelka tempo de la reprezentantoj de l' internacia financo, kies horizonto transpasas la limojn de unu lando.

La politika elemento forviŝiĝas antaŭ la ekonomiaj zorgoj, la milito antaŭ la paco.

De nun la fundamenta demando pri l' merkatoj egligitas la registarojn. Anstataŭ ke ili disputas helpe de "dumping" (subpreza vendado de varoj) kaj de dogantarifoj pri nesufiĉa interna merkato — kio kondukas al la ekonomia milito kaj al la perarmila milito — de nun ni havas Internacian Bankon, kiu kreas la dislarĝiĝon de l' merkato je profito de unuj kaj aliaj, ne en konkurenco, sed en solidareco. La diplomatoj kaj la staboj certe ne estos kontentigitaj. Sed kio gravas, sen ke mi tial estas plena da entuziasmo por la internacia financo, estas, ke por la unua fojo oni trovis la rimedon por solvi ĉiujn malfacilojn kaj ke oni stariĝis sur la internacia ebeno. Jen kial mi estas optimista.

Lora: Tio, kio ŝajnas definitive aranĝita per la plano de l' ekspertoj, tio estas la likvido definitiva de l' milito. La milito estas fakte jam pagita. La laboristoj de ĉiuj landoj de Eŭropo scias pri tio diri ion. La mezaj klasoj, elpropr-igitaj — en diferenca grado laŭ la landoj — de la inflacio, la malgrandaj akciuloj, kiuj posedas hodiaŭ la kvinonon (en oro) aŭ la seponon (en varoj) de tio, kion ili alportis al la ŝtato, ili ankaŭ scias, ke la milito estas pagita. Ili scias eĉ, kiu ĝin pagis. Estus dezirinde, ke aliaj ĝin pagus. Sed la historio neniam revenas al plenumitaj faktoj.

Restas la estonto. La stabiligo de l' eŭropaj valutoj estas farita. La protekto al la stabileco estas komisio, kiun la Banko por Internaciaj Pagoj devos mem plenumi. Estus absurde dubi pri la kapabloj de la financistoj, kiam teknikaj bankaj agoj sufiĉas por veni al la celo de tasko. Nu, de nun la stabileco de l' valutoj estos, almenaŭ se ne renversoj neantaŭviditaj ĝenos la trankvilon, teknika kaj ne ekonomia problemo. Kio rilatas la stabiligon de l' or-aĉetpovo, la problemo estas solvebla en la limoj, en kiuj la bankekniko povos praktiki sian influon. Sed paralele al la disvolviĝo de l' reguliga organismo, kaj de ĝia ekposedo de la produktado, disvolviĝos la tendenco al la internacia karteliĝo. Paralele al la provoj de stabiligo de l' or-aĉetpovo kreskos la monopolistaj elementoj, kiuj minacas ĝeni la stabilecon.

(Finota.)

Ekonomiaj notoj

La Ligo de Nacioj publikigis trian eldonon de statistika materialo pri produktado kaj komerco. Laŭ tiu dokumento en 1927, kompare kun la situacio en jaro 1913, la mondproduktado de krudmaterioj kaj nutraĵoj plialtiĝis je 21%, la mondkomerco pliiĝis je 20% kaj la loĝantaro kreskis je 9%.

La plialtiĝo de l' produktado estas pli forta en la kategorio de industriaj krudmaterioj ol en la kategorio de nutraĵoj. La indekso por la unua kategorio estas 135, tiu por la dua 113; la provizoraj nombroj por 1928 tenas tiun ĉi saman distancon avantaĝe je la krudmaterioj, estante respektive 139 kaj 116.

La tutmonda komerco tendencas alproksimiĝi al la normala ekvilibro, malpliigante la distancon, kiu disigis ĝin dum la tutaj lastaj jaroj de la kreskado de l' produktado.

La dokumento studas fine la dispartigon de tiuj ĉi diversaj varioj laŭ kontinentoj kaj montras, ke en 1927 — kontraŭe al la antaŭaj jaroj —, precipe en Eŭropo la plej konsiderindaj progresoj estas realigitaj.

Ford kaj la Standard-Farbindustrio

Apenaŭ la trusto Standard-Farbindustrio estis formiĝinta, kiam ĝi pliriĉiĝis je nova, grava elemento: Ford. Al la petrolo, la kemia produkto kaj la ŝtalo aldoniĝas la aŭtomobilo. Tiu okazo estas precipe grava, ĉar Ford ĝis antaŭ nelonge kiel sola inter la usonaj grandindustriistoj estis tute sendependa de la grandaj tutmondaj trustoj.

Sed la konkurenco de "General Motors" ŝanĝis ĉion tion. Tiu entrepreno, solide bazita ĉe la Morgan-trusto, preskaŭ ruinigis Ford, kiu devis fermi siajn fabrikojn dum longaj monatoj. Ford vendis en 1928 nur ankoraŭ 14% de ĉiuj aŭtoj venditaj en Usono, dum en 1925 li ankoraŭ vendis 42%. Samtempe kreskis la parto de "General Motors" de 20 al 42%. Dum Ford antaŭe havis jaran profiton de cent milionoj da dolaroj, li havis en 1927 perdon de 42 milionoj da dolaroj, kaj en 1928 de 72 milionoj. Tial li estis devigata serĉi eksteran apogon kaj trovis ĝin ĉe "Standard Oil", la konkuranto de "General Motors".

Tiel la lasta granda specimeno de l' sendependa usona kapitalismo malaperas.

Floras la bretona literaturo

(Germana opinio)

En la lasta numero de "Zeitschrift für keltische Philologie", skribas la germana lingvosciencisto, d-ro Julius Pokorny, profesoro ĉe la Berlina Universitato:

"La literatura vivo de kelta Bretonujo, kiu dum la unua kvarono de la 20-a jarcento ŝajnis enprofundiĝinta en senespera malaktiveco, disvolvis antaŭ nelonge tendencojn al esperplena estonto. Dum marto 1925 fondiĝis sub titolo G w a l a r n (Nord-Okcidento) jarkvarona revuo en bretona lingvo (gvidata de Roparz Hemon), kiu dum la malmultaj jaroj de sia ekzistado plej grande utilis la patrolandajn lingvon kaj kulturon. La enkonduko de unueca ortografio kaj la kreo de bezonitaj modernaj teknikaj terminoj ebenigis la vojon al bretona skribita lingvo, kaj oni povas diri, ke jam hodiaŭ bretona literaturo estas sukcese ekstarigita. Ĝis nun tiu literaturo konsistis preskaŭ nur el religiaj kaj popolaj verkoj; la revuo G w a l a r n ne sole publikigis altvalorajn tradukojn el la literaturo de la ceteraj keltaj lingvoj, sed ankaŭ el la klasika kaj moderna mondliteraturo, — oni nur menciu ĉi tie la M a b i n o g i o n, Chaucer, Blake, Shelley, Synge, T. C. Murray, ktp.: krome, ĝi aperigas multajn originalaĵojn de junaj bretonaj verkistoj, kiel novelojn kaj kritikaĵojn de Roparz Hemon, J. Kerrien, J. Riou, poeziojn de Y. E. Jarl, Roparz Hemon, ktp. Ni vidas ĉi tie la naskiĝon de tute nova literatura mondo, kiu signifas la leviĝon de nova matenruĝo por la keltaj nacioj. La venontaj literaturhistoriistoj devos de nun akcepti keltan Bretonujon inter la nacioj kun modernaj literaturoj. Krome, ĉiu homo, kiu entreprenas studadon de la bretona lingvo, trovos ĉi tie plej favoran okazon per bonegaj tradukoj konatiĝi ludante kun tiu kelta idiomo. — Ni deziras kore al tiu patriota entrepreno plej grandan sukceson."

El "Nord-Okcidento".

Mi veturas eksterlandon

al la 9-a SAT-Kongreso

Veturante alilandon oni devas atenti diversajn "kutimojn". Kvankam ni ne povas multon konsili al veturontoj al la 9-a SAT-Kongreso, ni provu tuŝi la plej atentindajn "kutimojn".

Necesas unuavice pasporto por eksterlando, kiun mi ricevas ĉe la polico aŭ registara instanco (por faciligi la ricevon de la pasporto, en n-o 246 de "S-ulo" aperis kopio de dokumento germanlingva, donita de la Leipzig-a polic-prezidejo). Kiam mi havas la pasporton, mi iros persone aŭ sendos la pasporton al la germana ambasadoro kompetenta por mia regiono k petas pri la vizo, kunmetante la Kongreskarton por ricevi la promesitan rabaton da 50%.

Proksimiĝas la tago de mia forveturo. Membro- k kongreskarto jam troviĝas en mia dokumentujo. Ho, ĵus mi memoris, ke mi devas atentigi Gek-dojn en urboj alilandaj, kiujn mi transveturos, ke ili laŭeble helpu al mi k venu al la stacidomo. Mi serĉas la koncernajn n-ojn de "S-ulo", eltranĉas la listojn de kongresaliĝintoj, la proponojn al la Kongreso k diskutartikolojn. Laŭ la listoj de kongresaliĝintoj mi forsendas al kelkaj Gek-doj en lokoj, kiujn mi trapasos, poŝtkartojn k sciigas mian alventempon, petante min atendi en la stacidomo. Mi ankaŭ ne forgesas citi, ke mi portas la SAT-insignon sur la jaketo (maldekstra flanko). Mi ankaŭ anoncas min por partopreno ĉe antaŭkongresa renkontiĝo (por profiti la rabaton uzante germanan fervojon), sciigante samtempe mian alventempon. Ankaŭ mi anoncas min por partopreno ĉe iu postkongresa ekskurso. Jen la unuaj preparaj laboroj por la veturo.

La 1-an de aŭgusto, je 9-a horo mi estas en la stacidomo kun miaj valizoj. Post duona horo jam forportas min vagonaro en direkto al miaj translimaj fratoj. Ne daŭras longe, jam ni estas ĉe la landlimo. Oni kontrolas lastfoje la pasportojn k pakaĵojn; post unu horo ni pasas "nian" landlimon. Mi aŭdas fremdajn sonojn, kiam la vagonaro unuan fojon haltas ĉe alilanda stacio. Denove venas lim-policistoj, kontrolas la pasportojn k pakaĵojn. Ĉar en unu pakaĵo mi havas belan standardon, kiun oni feliĉe ne trovis en "nia" lasta stacio (ĝi estis volvita en la ĉemizoj), mi iras kun tiu valizo al la impostoficejo en la stacidomo k deklaras tiun valizon "transira" (transit), tiel evitante, ke oni refoje "esploras" ĝin. Mi nun troviĝas en vere blanka lando. Kaj mia valizo kun la kara standardo transpasas tiun landon sub "gardo" de la blanka polico.

Mi enuas "aŭskultante" la diskutojn en la kupeo ne kompreneblajn por mi. Post longa veturado k ofta haltado ni venas denove al landlimo, kie okazas la sama kontrolprocedo kiel ĉe la alia limo. Mia veturbileto nur validis ĝis tiu loko, kvankam mi penis ricevi rektan bileton ĝis la germana stacio, kie okazas antaŭkongresa renkontiĝo. Sed ne domaĝas, ĉar ja atendas min SAT-ano. Kore ni manpremas, k helpeme la K-do iras kun mi al la biletvendejo. Bedaŭrinde li estas

---

El la nordbohema vitraj-industrio

En la vitraĵ-fabrikoj de tiu ĉi regiono oni fabrikas nur artajn luksaĵojn kaj sekve de tio oni laboras por eksporto. En la jaroj 1919/1922 estis bona okupateco en tuta Ĉeĥoslovakio, sekve ankaŭ ĉi tie. La labordonantoj tiam rikoltis grandegajn profitojn. Sed kiam, pro politiko por stabiligi la valuton, ĉesis la mendoj el eksterlando, oni brute maldungis grandegan parton da laboristaro. Dum tiu tempo oni eksportis la laboristojn po miloj el la "patrio", dum la magazenoj estis plenplenaj, precipe al Francio.

Ĉi tie oni havas ankaŭ fortan hejmindustrion. Preskaŭ en ĉiu domo oni laboras. Pro tio diversaj akiraĵoj el la revolucia periodo de 1918 ekzistas nur sur la papero. La leĝa 8-hora labortago malestas, oni laboras, kiel antaŭ la milito, 12—14 horojn tage. Tiaj laboristoj ĝuas kompreneble neniun libertempon. Ĉion ĉi oni devis rezigni nur por ne suferi pro malsato.

Kaj dum tiaj cirkonstancoj la organizita proletaro silentas kaj suferas. Oni eksopiras la novan 1918-revolucion, kompreneble, ne nacian, sed klasan.

H e i d e O t t o, Langenau, Ĉeĥoslovakio.

DISKUTEJO

Anstataŭ respondo

Kun granda miro kaj indigno mi tralegis artikoleton "Kia devas esti mia edzino" de "Kozako", enpresita en "S-ulo" n-o 240. La aŭtoro, nenion komprenante koncerne al komunisma idearo, permesas al si trakti pri komunistaj ideoj kun saĝa mieno de scipovulo.

Li skribas (pri sia estonta edzino): "En sporto... ŝi neniel devas cedi al mi..." Sed, estimata "Kozako", ŝajnas, ke literaturulo, interalie, devas ankaŭ, kvankam nemulte scii pri biologio kaj fiziologio. Aŭ, eble, vi pensas pri iu interseksa homo?...

"...mi eĉ kompilis specialan tabelon kun ciferoj minimumaj" (rilate al sporto). Nu, ĉu tio ne estas sensenca? Respondu, kion vi faros, se via estonta fianĉino, plenumante ĉiujn kondiĉojn — saltos ne 90 centimetrojn, sed nur 70 alten? Aŭ kion vi faros, se ŝi ne povos skermi? Ĉu vi rifuzos, vere?...

Plie, ĉu vi pensas, ke iu ajn fraŭlino, fariĝinte edzino, konservos viajn sportminimumojn? Aŭ vi pensas, ke gravedigo kaj mammutrado estos duonigitaj inter la geedzoj?

"Kozako" volas, ke la edzino sciu kanti, danci, deklami, diversajn sportekzercojn ktp. Por kio aŭ por kiu? Evidente ĉiuj tiuj indecoj nur por "Kozako" (aŭ alia edzo) mem! Ne por la socio, ne por socia laboro, ne por klasbatalo pro revolucio kaj nova mondo, sed nur por la edzo mem!

Certe, iuj viroj povas havi tiajn postulojn, sed ili tute ne havas rajton nomi tiujn ideojn — "komunisma idearo", ĉar tiuokaze ili scias pri komunismo nur el vulgaraj broŝuraĉoj!

Nu, pripensu, ĉu povas enhaviĝi iu ajn homo en iuj difinitaj dimensioj? Ĉu eble ankaŭ iu viro postulos, ke lia edzino devas esti... "X"-cent. alta, "X"-centim. ampleksa, "X"-kilogr. peza ktp.? Certe, bone serĉante vi trovos eble virinon kun viaj 'minimumoj" aŭ "maksimumoj", sed ĉu ŝi estos bona amikino? Ĉu ŝi estos utila membro de l' socio? Ĉu ŝi estos klasbatalantino? Kaj male, se iu virino ne plenumas viajn "minimumojn", — ĉu ŝi ne povas esti bona amikino, edzino, klasbatalantino kaj soci-utila?

Por komunisto la plej grava, ĉefa kondiĉo, kiu staras antaŭ ĉiu homo (viro kaj virino) estas lia (ŝia) partoprenado en socia vivo, emo al klasbatalo, al revolucia movado, sed neniam iuj dimensioj aŭ sportaj atingoj.

"Kozako" volas samkleran edzinon... Tio ankaŭ tute ne rilatas al komunisma idearo. Ĉiu scias, ke virinoj ĝis nun ĉiam estis malpli aktivaj, ili havis malpli da rajtoj, kaj inter ili nur nemultaj havas kleron pro maljusta socia ordo. Tial la postulo, ke edzino devige estu klera, estas postulo de proprajulo, sed ne de komunisto.

Ĝenerale la tuta artikolo de "Kozako" montras, ke la aŭtoro havas neniun rilaton al komunisma idearo. "Kozakaj" ideoj estas ĉerpitaj el idearo de filistro, et-burĝo, et-proprajulo, ĉar li zorgas nur pri si mem, pri sia hejma bonprospero, kie la edzino estos nur detalo de lia vivo, detalo, kiun "Kozako" volus havi la plej eleganta, simila al li, kiel lia dua "mio"... Vi povas elekti edzinon, kiel vi volas, sed vi havas neniun rajton nomi viajn ideojn — "komunisma idearo"...

SAT-ano 11 424 (Sovetio).

Pri la seksa temo

Unue mi priskribu mian doloron, ke ankaŭ inter ni, SAT-anoj, estas personoj, kiuj deziras belecon de sia edzino.

Kio estas beleco? Kion unu persono nomas beleco, alia nomas ĝin malbeleco. Beleco ne ĉiam restas; kaj kiel malrentumeblaj estas fakte la belec-geposedantoj!

Mi mem spertas, kvankam mi tute ne estas b e l a ! ? kiel estas malagrable, ĉiam kaj ĉiam denove esti enfluigata de la ofte abomenaj rigardaĉoj de la fiviroj.

Due, mi petas estimon de la viro por la virino, ĉar la viro neniam povas kompreni, kion la virina sekso devas suferi. Jam de la 13-a jaro ŝi spertas, kio estas ineco. Ĉiun kaj ĉiun monaton revenas la fluo. Kvankam la korpo estas sana, ŝi ofte havas dum la fluo dolorojn. Unu semajnon antaŭ la fluo ŝi ĉagreniĝas iomete ktp.

Tiam la naskiĝo de la idoj...!

Trie mi volus demandi, ĉu ĉiu edziĝas? Tute ne. Mi profunde kredas, ke por edziĝo devas ĉeesti reciproka, vera amo.

Kiele do oni povas sperti, ĉu vera amo ĉeestas? Ne estas eble tion diri. Sed ĉiu povas ĝin konstati. Ĉiam kaj ĉiam la amantino deziregas la amaton, ŝi sentas, kvankam li ne ĉeestas, kvazaŭ li tamen ĉeestus. Ĉu li estas malpura aŭ pura, tio ne gravas, li restas la sama. Nenia ofero estas tro granda.

Estas multaj personoj kiuj fianĉiĝas la unuan monaton kun iu persono, nomas tion amo. Post kelka tempo ili ne plu estas gefianĉoj kaj alia persono posedas laŭ ilia diro la amon.

Mi nur kompatas tiajn personojn.

Rilate al libera amo mi ne havas favoran opinion, ĉar en nia hodiaŭa putra socio ĝi ne estas ebla.

Viroj kaj virinoj, kiam vi sentas, ke ne ĉeestas vera, reciproka amo, NE EDZIĜU! ATENDU...

Kiam ne estas donata al vi la sento por reciproke ami, — turnu tiam vian belan amon al naturo, muziko, besto, la tuta homaro aŭ io alia, tio estos pli bona ol edziĝi sen amo.

En la familio la viro ne devas esti la gvidanto, kaj la virino ne la gvidantino. Ili devas kune gvidi la familion; kaj kiam necesos de tempo al tempo, ke unu el ambaŭ estu la supera gvidanto, tiam virinoj kun temperamentoj certe deziros, ke estu la viro.

Pri sporto ktp. mi diru jenon: Amo ne postulas, ĝi nur donacas.

Ĉiu moderna moviĝema homo okupas sin pri sporto.

"Mia edzino devas esti klera, sprita ktp." Ho, antaŭ ĉio la geedzoj kapablu, kompreni unu la alian! Kiam mankas io al unu, la alia estos por eduki. Nur volu...

Mi avertas, malproksimigu ĉian dubon, ĉar dubo treege malfeliĉigas. VERO, SINCERO, JUSTO kaj VOLO estas bonaj gvidantoj. N e n i a m t a k s u l a h o m o j n l a ŭ i l i a b r i l a ĵ o!

SAT-anino 14 441, Nederlando.

Ankoraŭ pri la seksa temo

Lasttempe la diskutado pri SAT-programo iom kvietiĝas, sed, ho ve, nova diskuto aperas. Nun la granda problemo estas pri la praveco, aŭ nepraveco, uzi nian organon "S-ulo" je la intereso de la "internacia amindumado". Mi konsideras, ke tio estas unu el la plej gravaj industrioj, kiuj ekzistas en la mondo, kaj ke niaj organoj povas servi tiucele tutprave, dece kaj bone. Mi opinias, ke la K-do, kiu protestas tiom forte kontraŭ tio, eble jam havas bonan edzinon, infanojn ktp. Tial li pensas, ke la tuta mondo estas perfekte bone aranĝita. Sed ne eĉ unu el la SAT-anoj en tiu ĉi regiono havas edzinon, kaj SAT-aninoj ne ekzistas tie ĉi. Kion fari do? Ĉu edziĝi kun kredulino je katolikismo, spiritismo aŭ oomoto-ismo? Ne, Gek-doj. Ĉiu K-do ne nur havas rajton, sed estas lia devo serĉi liberpensantan, klaskonscian virinon kaj ĉiu K-dino plej certe havas tiun saman rajton. Nia gento ne estas granda kaj la membroj loĝas en ĉiuj mondpartoj. Nur per esp-o kaj niaj organoj ni konatiĝos. Ni uzu ilin. Ne timu la kritikon! Agu laŭ la naturaj inklinoj! Geinteresuloj anoncu sin! Tiel farante vi helpos al SAT, la sennacieca ideo kaj al vi mem.

J. M. K e r r, Denver.

---

senlabora k tial ne povas veturi kun mi al Leipzig. Post elkora babilado pri proletaj aferoj mi ree envagoniĝas k daŭrigas la vojaĝon. La alian tagon, post transpaso de la germana landlimo, mi alvenas en la urbo de l' antaŭkongresa renkontiĝo. Jam multaj Gek-doj estas alvenintaj, ne fremdaj sonoj, sed niaj komunaj aŭdiĝas. Nun mi ne plu bezonas iajn helpojn: ni fariĝis komuna amikaro, kiu nun daŭrigos kune la vojaĝon al Leipzig.

Kiajn konsilojn nun vi ankoraŭ bezonas? Venis propono eldoni libron pri "vojaĝo tra Germanio". Tiu certe dezirinda libro ne estas eldonebla en kelkaj tagoj; ankaŭ ĝi ne ĉiurilate kontentige servus al la Gekongresontoj...

La germana fervojo havas 3 klasrangojn. Prefere uzu la trian klason ("driter Klase"), ĉar ĝi estas plej malmultekosta; en ĉiuj rapidvagonaroj (escepte nur kelkaj) troviĝas pluraj vagonoj triaklasaj. Se mankas tradukanto, petu pri bileto jene: "ŝnelcug driter klase naĥ Breslaŭ, Rostok, Düseldorf aŭ Regensburg". Sed ion alian ni ne forgesu diri: Kiam vi transpasis la germanan limon, en la unua stacio (kontrolstacio) deportu eventualan "transir"-pakaĵon el la impostoficejo, kie oni kontrolas k vi devos pagi malaltan sumon.

Multon ni povus citi, sed ĉion diri ne eblas. Plej rekomendinde estas k restas, tuj korespondi kun Gek-doj en urboj, kiujn vi trapasos, ĉar tiel plej facile vi trafos Leipzig-on sen iaj malhelpoj.

K. K.

SENNACIULA LIBERPENSULA PAĜO

N-o 7 REDAKTAS LIBERPENSULA SEKCIO DE SAT N-o 7

Manuskriptojn sendu al: KURT HUBRICHT, Leipzig O 30, Mariannenstrasse 22. Sekretario de la Sekcio: KURT KLAPS, Danzig, Karpfenseigen 12

Postmorta mondo — ĉu?

Oni ĉiam aŭdas en religiaj rondoj la frazon: "Ĉiuj estas egalaj antaŭ dio"; tamen tio ne malhelpis subteni ĉiuspecajn distingojn sur la tero. La sklavo kaj la sklavtenanto eble estas egalaj antaŭ la okuloj de dio; sed tio ne malhelpis al la sklavtenanto havi la rajton "bastonadi sian propran nigrulon", kvankam egalaj antaŭ la okuloj de dio, ili ne estas egalaj en la ceremonio de enterigo, nek en la speco de ĉerko, en kiuj ili ripozas. Kaj, kompreneble, ili ne estas egalaj en la estonta mondo. Por distingi ilin, ekzistas paradizo kaj infero. "Egaleco en la morto", "ĉiuj homoj estas fratoj", "la laboristo meritas rekompencon" ktp., estas nur kelke da laŭtaj frazoj, per kiuj la eklezio stultigas la kategorion de homoj, kiuj ŝatas sonon pli ol sencon.

Kompreneble, ni pensas, ke neegaleco post la morto ne estas pli abomena ol neegaleco en ĉi tiu vivo. La individuista kristano bildigas la estontan vivon kiel lokon, kie socialismo estas malpermesata. La socialista kristano imagas ĝin esti loko, kie klasdistingoj ne estas konataj. Unu estonta mondo taŭgas al la Kajzero, alia al Ramsi Makdonald. En la alia mondo la lumkrono estos, certe, pli gracie portata, ni diru, de Caro Nikolao rekte de la trono, ol de mizera karbministo. La kantistino Melba, sendube, estos pli dezirata por kanti en la ĉiela ĥoro ol Roza Luksemburg. Kortegano pli gracie flirtos antaŭ la ĉiela trono ol Lenin. Tie tuta aro da homoj superos unu la alian pro iuj kvalitoj. Se estas postmorta vivo, kaj tiuj, kiuj venos tien, estas la samaj homoj, kiuj estas ĉi tie, ili nature havos kun si siajn personajn kaj klasajn distingojn. Sed, se ni poste ne estas la samaj homoj kiel ĉi tie, tiam tiuj tute ne estas NI. Kaj kio okazos al ili, ne rilatas al ni. Tie maskludos nur spiritaj friponoj sub nia nomo.

Ni ne vidas ian avantaĝon vivi eterne. Estas malĝojiĝe pensi, ke oni devas eterne vivi. La perspektivo eterne kanti laŭdojn al egoista dio, rakontante al li, ke li estas granda kaj glora, tio — aĝon post aĝo — estas bildo tute ne ĉarmiga. Ankaŭ ni tute ne ŝatus resti eterne kun homoj, kies sola merito por esti en tiu glora loko, estas, ke ili atingis la idealon esti nomataj bonaj kristanoj. La lastaj tute ne pensas, ĉu tio estas komforta por aliaj. Ni ne volas eterne vivi, — ni ne povas imagi kvin aŭ ses milojn da jaroj da iu ajn ekzisto, kiu ne fariĝus monotona, kaj ni protestas tiel longe vivi kune kun multaj homoj, kiujn ni konas en nuna mondo. Estas homoj, kun kiuj ni ne tolerus vivi eĉ unu semajnon. Ili dolorigus niajn nervojn, kaj se al la anĝeloj ne estus permesote senĉese fiparoli kontraŭ ili, la ĉirkaŭflugado kun iuj homoj fariĝus enuiga kaj abomena. Imagu ĉielon, en kiu s-ro Kuk (Cook) devus ludi harpon kune kun s-ro Brian (Briand), kie Hindenburg devus froti sian lumkronon kun Trocki, aŭ kie la Papo de Romo devus frapeti siajn flugilojn kun tiuj de la redaktoro de "Liberpensulo". Iu ajn el tiuj spiritoj certe preferus ekskursi al la infero kaj ne reveni. Ni konsentus eksperimenti vivi eterne, se niaj malamikoj tion rifuzus, aŭ se oni sendus ilin en alian lokon, kie ni ne povus renkontiĝi.

La fundamenta absurdeco pri estonta vivo estas, ke ekzistos ia personeco en postmorta vivo. La patrino, kiu sopiras al sia infaneto, renkontos ĝin post tridek jaroj, kiam ĝi estos kreskinta ĝis nerekoneblo. Gepatroj estos reunuigataj kun siaj familianoj en mondo, kie ne estas seksoj kaj ne estas familioj. La "animo" ekzistos sen korpo; funkcioj estos sen organoj; viroj kaj virinoj, kiuj kutime rekonas unu la alian pro iu formo, malsimila al ĉiuj aliaj formoj, estos rekoneblaj, kiam formo ne ekzistos. En mondo, kie ĉio estas renversita, kiu povas diri, kio okazos? Kie prudento estas senpova, ekzistas ebleco por ĉiaj absurdaĵoj. Sed kial oni turmentiĝu pri estonta vivo, pri kio nenio estas konata? Ni neniam aŭdis pri homoj, eĉ kristanoj, plorantaj pro tio, ke ili ne sciis, kion iliaj animoj faris, antaŭ ol ili naskiĝis. Krome, se ni vere posedas animon senmortan, ni ne povos ne vivi denove, sendepende de tio ĉu ni ŝatus tion aŭ ne. Plie, ĉu morto ne estas perfekta ripozo? La dormo en morto, tiom kiom ni scias, ne estas maltrankviligata de sonĝoj. Do, kial timi? La liberpensulo estos egala kun la kristano eĉ en la morto.

Ĉapman Kohen.

Religia reformado — religia ruzo en Svedio

La religiuloj — precipe iliaj gvidantoj, pastroj kaj predikistoj — estas ĉiam treege ruzaj.

En Svedio ili sukcesis, eble pli ol en multaj aliaj landoj, sklavigi la popolon sub la religiaj dogmoj kaj tradicioj. Ĉar la plej granda partio — la socialdemokrata, ankaŭ iĝis plitolerema rilate al la eklezio, kaj la religiaj sektoj ankaŭ tion multe helpis, la religiuloj kaj precipe la pastraro de la protestanta ŝtateklezio komprenis la gravecon ricevi influon en soc. dem. partio kaj sukcesis. Multe da pastroj apartenas al soc. dem. partio kaj eĉ tiu partio havas la plej multajn pastrojn kiel reprezentantojn — por la laboristaro — en la parlamento.

Tamen oni devas konfesi, ke la laboristoj ne multe kredas al la religiuloj; al la protestanta eklezio ili ne havas grandan fidon, ne multaj iras al la ŝtataj preĝejoj. Okazas, ke pastroj parolas al 25—50 personoj en grandaj preĝejoj. Tamen la diversaj sektoj — pentekostaj amikoj, Savarmeo, la baptistoj ktp. — logas la publikon per pli gajaj programoj. Ne ĉar la publiko tute konsentas, sed pro scivolemo, pro sensacio ktp. Certe la laboristaro kaj kamparanaro donas tro multe da intereso al la religiaj movadoj, kaj eĉ tro multe subordiĝas al iliaj dogmoj, eĉ se oni devas konfesi, ke ilia kredo al la religio ne estas tro forta. La eklezio kaj la sektoj tamen multe gvidas ilian pensmanieron, multe malhelpas al la klasbatalo.

Sed sciante, ke la laborista movado tamen estas granda kaj ke granda parto de la laboristoj — eĉ se ili ne estas liberpensuloj — tamen ignoras la religion, la pastroj multe diskutas pri eblo aktivigi la intereson al la eklezio kaj al la religio ĝenerale.

Por trompi la laboristojn kaj malriĉulojn, kiuj ne estas interesataj pri religiaj spektakloj kaj kiuj pli kaj pli forturnas sin de la religio, estas fondita "La religia reform-asocio", gvidata de profesoro Emanuel Linderholm. Inter la fondintoj estas 30 pastroj kaj kelkaj religiinstruistoj. Ankaŭ soc. dem. protestantaj pastroj, ekzemple, ĉefpastro Karl Sandegard, kiu diras, ke pli profunda spirita liberiĝo estas necesa kaj ke la religio devas krei vivan socian respondecon. — Eble li pensas pri tio, ke dum la lasta tempo kelkaj svedaj pastroj estis aktivaj en gravaj ekonomiaj spekuladoj. Unu ĉefpastro estas en malliberejo, ĉar li dum multaj jaroj ŝtelis la monon almozpetitan en sia preĝejo kaj ankaŭ forigis 30 mil svedajn kronojn el la kaso de la komunumo, kie li estis fama persono. Unu ĉefpastro en Göteborg estis prezidanto en banko, kiu ruiniĝis per spekulacioj, kaj tial la ŝparemuloj inter la laboristoj nun riskas ne ricevi siajn monojn deponitajn ĉe la banko.

La estro de la religia reform-asocio diras, ke oni volas havi membrojn el ĉiuj politikaj partioj: "Ni volas havi membrojn el inter la aristokrataro same kiel el la vicoj de laboristoj kaj ni volas labori je vasta demokrata fronto." Por interesi la amasojn por la religio, oni volas esti toleremaj kontraŭ diversaj religiaj opinioj. Do, ĉiu povas havi sian specialan dion. La ĉefafero estas, ke la religio regas ideologie. La profesoro konstatas, ke oni, por aktualigi la religion, devas havi "pli liberajn religiajn konturojn" kaj li daŭrigas: "Estas kultura malriĉeco, ke ni ĝis nun ne havis religian asocion kun pli liberaj formoj. Nia spirita vivo tamen estas tre riĉa kaj la nun vekiĝantaj religiaj interesoj estas tiel fortaj ankaŭ inter la maldekstruloj — svedaj socialdemokratoj — ke ni devas uzi la tempon al kolektiva kunlaboro."

Oni klarigas, ke estas "multaj homoj, kiuj ne povas simpatii kun la jam ekzistantaj religiaj sektoj, kiuj havas malnovajn tradiciajn formojn" kaj tial estas necese krei "pli modernan religian koncepton", kiu povas allogi la popolon al la religio.

La religiuloj estas agemaj. Ili estas ruzaj. Ili serĉas novajn formojn, aliformigas la religion por per ĝi havi influon. Ĉiam ili tamen servas al la eks-

TRA ESPERANTIO

Peranto de SAT kaj ties laboroj

Aŭdante ion pri laboroj de peranto de SAT, la Gek-doj plej ofte pensas, ke temas pri enkasado de kotizoj kaj abonoj aŭ pri servoj rilate al vizitantaj SAT-membroj, do, pri servoj tute interne de la kadro de SAT. Certe tiaj servoj estas plenumendaj, sed ili ne alportas fruktojn rilate al la propagando por esp-o, des malpli por SAT. Ke tiaj servoj ne estas la ĉefaj taskoj de peranto de SAT, tion mi provas montri per la sekvantaj linioj.

En la statuto, ĉapitro 1, sub a), ni povas legi, kiel SAT tute klare celas "utiligi praktike la internacian lingvon ESPERANTO por la klasaj celoj de la laboristaro tutmonda". Tiu ĉi statutpunkto entenas la ĉefan taskon de peranto de SAT. Mi nun provas, klarigi la manieron ebligantan, ke ni perantoj plej efike povu realigi tiun ĉi statutpunkton.

Antaŭ ĉio estas necesa, ke la peranto de SAT estu ano de iu partio aŭ laborista organizo; ne estante ano de tiaj organizoj ne estas eble al li, propagandi sian celon. La plej granda parto el la proletaj organizoj certe korespondadas kun la eksterlando rilate al siaj organizaj problemoj. En tiun ĉi koresp. aferon la peranto nun devas sin trudi. Tiu korespondado estas unu el la ĉefaj ebloj, kie li povas utiligi praktike esp-on. Unuamomente la gvidantoj de la lab. organizoj certe ne brakmalfermite akceptas tiajn ofte eĉ ne deziratajn servojn de la trudemulo; sed jam post la unua sukceso iliaj opinio kaj sinteno tute aliiĝas. La sperto jam montris, ke internacia korespondado pere de esp-o rezultigis pli bonajn sukcesojn ol aplikado de tradukantoj kaj interpretistoj de "vivantaj" lingvoj.

Sperta peranto nun kompreneble ne proponas al la organizoj sian okazan, do hazardan, helpon; li ekagos ruze! En la proleta esp.-gazetaro li trovas multe da adresoj de interesuloj, kiuj volonte interkorespondadas pri la plej diversaj aferoj kun partiaj aŭ sindikataj rondoj. La peranto nun "ruliĝu la ŝtonon" per tio, ke li sciigas la adresojn de siaurbaj organizoj, kiujn li celas prilabori, al tiaj eksterlandaj rondoj. La sekvo estas, ke la celitaj organizoj el eksterlando ricevas leterojn esp.-lingve skribitajn; ne kapablaj legi ilin, la organizoj vole-nevole devas interrilati kun la lokaj esp.-grupo aŭ membroj, nome pro la interpretado. Kaj nun la peranto ekfunkcias. Tiel la interkorespondado komenciĝis sen scio de la organizoj pri la metodo ruza de la peranto. Per tia interpretado certe la reputacio de la peranto ĉe sia

partio aŭ sindikata rondo grave plialtiĝas. Tiel mi organizis rektan interligon nur pere de mia interpretado kun eksterlandaj interesuloj, kun grupoj, sindikatoj kaj partioj. Mi povas konstati, ke tia korespondado, komencita pere de esp-o, tute ne plu finiĝas, ĉar la pensoj pli bone estas transigeblaj per niaj lingvo kaj helpo ol per ia profesia interpretado de persono, kiu faras sian laboron kvazaŭ devige. La frukto de tia pera laboro estas interesiĝo de la menciitaj organizoj pri esp-o kaj pri SAT, des pli, ju pli multe da eksterlandaj leteroj alvenas. Per si mem aŭ pro estimo al esp-o nenia organizo emas al nia lingvo, ili unue volas vidi la tujan utilon de esp-o.

Duan metodon propagandi la utilon de esp-o prezentas la tielnomataj "Tagoj" aŭ Kongresoj. En ĉiu urbo ĉiujare la proletaj organizoj okazigas oficialajn kunvenojn, ĉu urbajn, distriktajn aŭ tutlandajn. La peranto sciigu sufiĉe frue sian eksterlandan Gek-daron pri tiaj "Tagoj", petante pri alsendo de "Salutleteroj" kaj similaj interesaĵoj. Estas vere mirinda, kian impreson vekas tiaj leteroj alvenintaj el eksterlando okaze de lab. festoj. Tiaj leteroj estu tradukataj kaj voĉlegataj dum kunvenoj; la aplaŭdado estos grandega. Kaj ĉu ekzistas pli efika rimedo, propagandi internaciismon kaj solidarecon de la Proletaro tutmonda, ol tiaj salutleteroj kaj bondeziroj de la frataro en eksterlando, nur pere de esp-o alvenintaj?

Niaj organizoj ja estas organizitaj internaciskale, sed pro la lingva diverseco ili fakte restas nur sekcioj de la "Internacioj". Nur pene ili kapablas interrilati kun eksterlandaj frat-organizoj pere de interpretistoj, kiuj ofte nur tradukas la laŭvortan tekston kaj tute ne interpretas la entuziasmon kaj la temperamenton. Nur la esp-istoj kaj el tiuj nur la proletaj estas konsekvencaj internaciistoj, komprenintaj la signifon de la instruo de Karl Marks: "Proletoj ĉiulandaj, unuiĝu vin!" Ili scias, ke unuiĝo estas ebla nur post la realiĝo de interkompreniĝo, kiun ebligas al ili esp-o.

Tria metodo estas organizi interkorespondadon de fabriko, laborejo aŭ kooperativo al samspecaj en eksterlando. Oni surpriziĝas, vidante, kiel scivole kaj malpacience la diversaj rondoj atendas la respondojn je siaj leteroj. Per tiaj interfabrikaj rilatoj plej efike povas esti pritraktataj la spertoj en laborista, partia, sindikata kaj socia vivo laŭ skalo internacia. Estas necese, ke la proletaro de unu lando sciiĝu pri la frataro precipe en tiaj landoj, el kiuj malofte venas iaj sciigoj. Ĉefa afero estas samtempa aperigo de la ricevitaj leteroj en la loka lab. gazetaro, por konigi ilin al pli vasta proleta rondo.

Multe da Gek-doj nun certe kredas, ke tiaj peraj laboroj kaŭzas sufiĉe da elspezoj. Jes, ili kaŭzas, sed mi povas doni tiurilatan konsilon. La peranto ne skribu unu leteron al unu adreso en eksterlando. Kopiante la leteron per multobligilo li povas forsendi por la sama sumo de leterafranko al eksterlando kvin leterojn kiel presaĵojn. Ne timu, ke ili ne atingos sian celon. Samtempe do la peranto povas priservi plurajn adresojn en eksterlando per unu letero, kio tre multe helpas al li rilate la interesigon de partiaj kaj sindikataj rondoj por nia lingvo, se la respondoj venas abunde el la plej diversaj anguloj de la tero por tiaj "Tagoj".

Kompreneble ekzistas ankoraŭ multe da okazoj kaj ebloj, "utiligi praktike la internacian lingvon esp-o por la klasaj celoj de la laboristaro tutmonda"; ili dependas de la lokaj cirkonstancoj. La ĉefa atingo estas, ke tiaj metodoj plej bone efikas je la disvastigo de nia lingvo inter la proletaj organizoj, ĉar la peranto tuj povas montri la nerefuteblan sukceson kaj utilon de esp-o. Oni ne forgesu, ke neesp-istoj ne jam scias la esencon de nia lingvo kaj pro tio ofte ne emas lerni "novan" lingvon krom la "vivantaj". Nura propagando por esp-o ofte eĉ trovas malsimpation ĉe la organizoj pro tio, ke ili timas perdi siajn plej bonajn membrojn favore al la esp. movado. Fakte multe da esp-istoj per sia sinteno pravigis iagrade tiun timon. Male, la supre diritaj metodoj kreskigas ĉe la organizoj la estimon por esp-o kaj ili eĉ — tio estu la celo de la peranto — kreas la bazon, por aranĝi kursojn por

---

pluatanta klaso, ĉar per sia agado ili celas dormigi la proletaron, pasivigi ĝin, por ke ĝi ne batalu por siaj klasinteresoj.

Einar Adamson.

La liberpensula fakkunveno dum venonta SAT-kongreso okazos mardon, la 6-an de aŭgusto, je 20-a horo en la popoldomo de Leipzig. Nepre partoprenu. Ni volas krei pli firman fundamenton por nia Sekcio. Ĉeestos konataj gvidantoj de la liberpensa mondo. Proponojn koncerne la tagordon, dezirojn ktp. adresu al la sekretario.

Nia poŝto. 1180. Mi atendas la daŭrigon de via artikolo. Sed zorgu, ke ĝi ne tro longiĝu.

partianoj aŭ sindikatanoj en la kadro de propraj organizoj. Povas okazi, ke unuamomente ne tro multe da lernemuloj aliĝas al SAT kaj LEA; tio ne tro domaĝas, iom post iom parto — ne la plej malbona — da ili ne plu volas resti ekster la proleta esp. movado; ili aliĝas al SAT, ĉar tiel ili povas kontentigi siajn specialajn dezirojn rilate al spertiĝo laŭ internacia skalo.

Plian konsilon mi volas doni ankoraŭ rilate al la jarlibro de SAT. En ĉiuj lokoj certe estas granda parto de lab. organizoj, kiuj estas pretaj, interkorespondadi kun eksterlando. La peranto konigu al la administracio de SAT la adresojn de tiaj organizoj, por ke ili aperu en la jarlibro; ĉiu membro de SAT tiel havas okazon, utiligi la jarlibron por subteni la perantojn en la propagando por esp-o rekte el eksterlando. Vi scias la proverbon: "En la propra lando la profeto valoras nenion." Do, la fremda profeto helpu la enlandan!

Fine mi volas direkti ankoraŭ kelkajn vortojn al la tuta SAT-anaro. La laboro de la peranto nur estas ebla, se ĉiuj SAT-anoj komprenis la neceson, subteni la peranton laŭpove. Per la pago de jara kotizo kaj akcepto de la jarlibro la rajtoj kaj devoj de la SAT-anaro ne jam elĉerpiĝis. Por "fariĝi la plej kapablaj kaj plej perfektaj el la tielnomataj internaciistoj" (Statuto, ĉaprito 1, c) necesas, ke la SAT-anoj kuniĝu plej intime, laborante komune por la efektivigo de la supre diritaj propagand-metodoj. Ni imagu, ke la SAT-rondo estu ia centro kaj la SAT-anoj la alcentraj radioj; ĉiu radio prilumas ian kampon kaj komune ili ĉiuj heligas reflekton de vere proleta internaciismo. Kaj la peranto nur estas la K-do reprezentanta la SAT-rondon rilate al ne-esp-istaj kaj fremdaj organizoj. Do, amikoj, antaŭen, ĉiu laŭpove.

Robert E. Bitzer (1810), München.

Porkongresa raportaro

RESUMA RAPORTARO DE LA PLENUM-KOMITATO DE SAT

Ni prezentas al la SAT-anaro, kiel ĉiujare, la raportaron de la Plenum-Komitato, okaze de la SAT-Kongreso por ekzameno, aprobo aŭ malaprobo. La raporto ampleksas la periodon de 1. julio 1928 ĝis 30. junio 1929.

Konsisto k funkciado de l' Plenum-Komitato. Dum la priraportata periodo funkciis kiel Plenum-Komitatanoj la tutan tempon: K-doj B...., Bartelmes, Cachon, Dessoit (Marso), Glodeau, Lanti (la 6 Parizaj membroj, kiuj formas laŭstatute la Direkcion), Lerchner (Leipzig), Nekrasov (Moskvo). La Parizaj membroj (Direkcio) regule kunvenis ĉiu-dusemajne, k pli ofte, kiam necesis. Sekretario de l' Pl.-K. estas K-do Glodeau, prezidanto K-do Lanti, protokolanto K-do Bartelmes (kiu anstataŭis K-don Cachon post la 8-a Kongreso). La decidoj preskaŭ ĉiam okazis unuanime, k la resuma protokolaro atestas pri la amasego da laboro plenumita.

Rilatoj inter Ĝ. K. k Pl.-K. La rilatoj ĉiam estis glataj. Ĉiujn gravajn problemojn la Pl.-K. konigis al la Ĝ. K.-anoj, petante ilian konsilon k sugestojn. Ĝenerale nia agado estis preskaŭ unuanime aprobata de la Ĝ. K.

Rilatoj inter SAT k LEA-oj. La Göteborga Kongreso trovis la solvon por reguligi tiun gravan demandon, akceptante unuanime la Konvencion, kies teksto estis publikigita en "S-ulo". (Vd. n-on 231.) En Göteborg 3 LEA-oj mankis ĉe akcepto de la Konvencio, la nederlanda (NEFL), la aŭstria (ALLE) k la ĉeĥoslovakia. El longaj perleteraj intertraktadoj kun la Direkcio de SAT rezultis, ke NEFL akceptis la Konvencion (oficiale ĉe sia Kongreso 28. 4. 29); same faris ALLE dum sia Plenkunveno (paskon 29). Lastatempe, ni ankaŭ atingis la konsenton de la Laborista Esperanta Ligo el Ĉeĥoslovakio. — La Konvencio ĝenerale estas obeata de la LEA-oj same kiel de ni, kvankam ni dezirus, ke la redaktoroj de la diversaj LEA-organoj klopodu ankoraŭ pli multe en la direkto presigi nacilingvan propagandan materialon k rezervi ekskluzive al SAT la peresperantan laboron. Persiste malobeas al la Koncenvio k al la Statuto kelkaj SAT-anoj en Britio (Londono, Edinburgo k. a.), kiuj principe ignoras la ekzistadon de BLEA k deziras atribui por- k per-esperantan laboron al "SAT-grupoj". Malgraŭ niaj korespondaj atentigoj ni ĝis nun ne atingis ĉe ili agnoskon de la Kongres-decidoj.

La Novjorkaj SAT-anoj laŭdinde montris pli da konsentemo k decidis ankaŭ labori laŭ la direktivoj montritaj de la 8-a Kongreso; tiucele ili aliiĝis la strukturon de sia grupo.

Rilatoj inter SAT k la t. n. neŭtrala movado. Ni povis konstati per la paroliloj de la neŭtrala movado, ĝiaj gazetoj, ke SAT akiris al si alian pozicion ol en pli fruaj jaroj. Niaj rilatoj estis precipe monaj, ĉar ni devis reklami en la pli gravaj gazetoj por niaj eldonoj. Tiu reklamado en neŭtralaj gazetoj pri niaj eldonaĵoj okazas ĉefe sub la vidpunkto, ke restas ankoraŭ konsiderinda nombro da proletaj elementoj en la neŭtrala movado. Tial ankaŭ hodiaŭ plue restas aktuala nia agitvorto: "For la Neŭtralismon!" La reklamadan taskon plenumis laŭdinde K-do G. P. de Bruin.

Redakcio. Administracio. Ĉar la raportoj pri Redakcio kaj Administracio estas aparte prezentataj de la koncernaj fakuloj, temas ĉi tie nur pri la oficista demando, kiu estas reguligata de la Pl.-K. Dungita kiel redaktoro de "S-ulo" restis dum la tuta jaro K-do N. Bartelmes, kies salajro depost 1. jan. 1929 estis monate 1000 frankoj fr. plus la loĝejo (900 antaŭe) kaŭze de la ĝenerala plialtiĝo de salajrotarifoj en Francio k plikariĝo de l' vivkostoj. Lia laboro plenumiĝis en intima kontakto kun la gvidanto de "S-ulo" K-do Lanti. Krom la redaktado de la gazeto, li skribas la korespondaĵojn por la Redakcio k parte la Asocio. Li plie korektas la presprovaĵojn de "La Nova Epoko" k de "La Lernanto".

En la redaktado de "La Nova Epoko" ni nun definitive transpasis la malfacilojn en la plenumo de tiu laboro, kiun ni renkontis antaŭjare k parte ankoraŭ en la raport-jaro (ĝis fine de 1928). Rilate al la pliampleksigo de la revuo ni devas danki al SEU, kiu pagis la 16 pliajn paĝojn, sur kiuj estas presita la traduko de la verko de K-do Drezen: Historio de la Mondolingvo.

Jam en la lastaj monatoj de 1928 la laboro en la Administrejo fariĝis troa por tri dungitaj funkciantoj. Krome eksiĝis el sia ofico K-dino Lehmann, tiel ke dum longa tempo K-do Lerchner troviĝis sola kun sia filino antaŭ giganta laboro. Post longa klopodado ni finfine sukcesis dungi spertan librotenistion, K-don Platiel, kiu enoficiĝis je la 8. 5. 29. Dum sufiĉe longa tempo pro troa okupiteco la Administranto ne povis tiel rapide plenumi siajn taskojn kiel en antaŭaj jaroj. La salajro de K-do Lerĥner estas: 70.— mk. g.; tiu de K-do Platiel: 67.20 mk. g.; tiu de K-do Time: 35.20 mk. g.; de K-dino Lerĥner: 34.85 mk. g. (semajne). La SAT-anaro devas scii, ke tiu laŭtarifa salajro ne rilatas al 8-hora labortempo k ke la div. asekurojn ili mem pagas; ĉiuj dungitoj k oficistoj dediĉas sian tutan laborforton al nia afero.

Administracia Komisiono. K-do Richter, prezidanto de la novelektita je 2. majo 1928 Admin. Komisiono, plendis al ni kelkfoje dum la raportjaro pri malfaciloj kunvenigi la komisionanojn. Fine li sciigis, ke li restis sola kun K-do Bauer. Ni decidis tiam, en okazo de neeblo funkciigi normale la A. K., ke K-do Richter provu mem kun K-do Bauer plenumi la funkciojn de revizi-antoj, likvidante la A. K. Fine, komence de marto 1929 K-do Richter informis nin pri eksiĝo el ĉiuj postenoj pro neakordiĝo kun la opinio de l' ceteraj Pl.-Komitatanoj pri aranĝo de l' revizi-ado en la Administracio.

Kontrolkomitato. Ĉi tiu instanco de la SAT-aparato estis formenda en Berlin laŭ la decido ĉe la lasta kongreso. La Kontrolkomitato konsistiĝis definitive en la laŭstatuta formo en februaro 1929. La nomoj de la elektitaj K-doj estas konigitaj en "S-ulo".

Jarlibro. La Pl.-Komitato submetiĝis al la Göteborga decido, kvankam la Direkcianoj persone opiniis preferinde lasi la adresaron en ĝia ĝisnuna formo k estis subtenataj en tio per multaj rezolucioj k deziresprimoj de SAT-rondoj k izoluloj, kiuj estis presataj en "S-ulo".

Programo de SAT. Pro manko de tempo k nepreparíteco de l' plej multaj kongrespartoprenantoj ĉe la Göteborga Kongreso ne estis diskutata la programprojekto en tiu Kongreso k sekve ankaŭ ne povis esti aŭskultata la opinio de la Direkcio de SAT pri tiu demando, kiun K-do Lanti, la sola reprezentanto de l' Direkcio ĉeestanta en Göteborg, devus prezenti en ĝia nomo. Tial, por konigi nian vidpunkton k okaze de la deziresprimo de la Kongreso pridiskuti la demandon dum la intertempo — la raport-jaro — poste la "Rimarkoj" de la Direkcio al la programdemando presiĝis kune kun la teksto ellaborita de la Programkomisiono (pli bone dirite: de kelkaj ĝiaj membroj, kiuj funkciis) aldone al la "Kongresa Protokolaro". Sekve de tiu aperigo k de la broŝuro

"La Laborista Esperantismo", kiu preskaŭ samtempe aperis k kies verkadon aprobis la K-doj de la Direkcio, ĉar ili konstatis ĝian nepran bezonon, pro tio, ke ĉe multaj K-doj mankas iom profunda ekkono pri celoj k taskoj de nia organizo, — okazis 5 monatojn daŭranta diskutado sur la paĝoj de "S-ulo", kiu tamen ne ĉiam severe rilatis al la diskuttemo mem, nome la projekto de la Programkomisiono k la Direkciaj rimarkoj, sed pli vere degeneris en polemikadon. Tial post tiom da tempo, post regula aperigo de l' materialo ricevita en ĉiusemajna n-o de "S-ulo", — la Direkcio decidis ĉesigi la diskuton. Ĝi sin bazis sur la dezir-esprimo de multaj SAT-anoj, kiuj estis tedataj per tia disputado k per la fakto, ke la restanta materialo ne enhavis novajn argumentojn. Ni senŝanĝe presigis la diskut-materialon, kvankam ofte en ĝi estis uzataj tre akraj eĉ ofendaj esprimmanieroj. Oni notu ĉe tiu okazo en la memoron, ke la iniciato de la tuta program-afero ne venis de la Direkcio de SAT. Dume ni ne ricevis de la sekretario de l' Komisiono, K-do H. Muravkin, raporton pri la stato de la Komisionaj laboroj dum la tuta raportjaro. Ni ricevis de tiu K-do nur artikolon sub tiolo: "Kial SAT bezonas programon?" Ni respondis al la aŭtoro, ke ni publikigos nur novan tekston de programo, se antaŭe ĝi estis diskutita inter la Programkomisionanoj k ricevis ĉe ili aprobon. Tian tekston K-do Muravkin ne havigis al ni. Dume venis proponoj de diversaj SAT-rondoj pri malakcepto de ĉia ajn programo. La Kongreso decidos pri tiuj proponoj.

Altlernejo ĉe la Kongreso. Pri tiu aranĝo ni eksciis nur per la Kongresa Komitato. La instigo ne venis de ni; sed kiel ni subtenas ĉiujn celadojn, kiuj povas doni ion novan al niaj aranĝoj, ni ankaŭ konsentis principe tiun aranĝon, kiu cetere anstataŭas la Kulturkonferencon, lastjare okazigitan ĉe la Kongreso k ĉi-jare ne okazanta pro manko de K-do preta transpreni la organizadon.

Kongreso. La Kongr.-Komitato en Leipzig agis en intima kontakto kun la Direkcio de SAT, kiu lasta pritraktis en siaj kunsidoj ĉiujn protokolojn de la K.K. k ebligis al la K.K. plej vastan propagandon en la oficiala organo per multnombraj "Komunikoj" k artikoloj pri la kongresurbo ktp. (multe pli ol en niaj antaŭaj Kongresoj!).

SAT k frataj organizoj. SAT estis reprezentata en la kongresoj de FEO, St. Etienne (marto 1929), ALLE, Wien (marto 1929), Socialista Junulara Internacio, Wien (julio 1929), Ekzekutiva Kunsido por preparo de kongreso de Eksmilitantoj k parencaj organizoj en Berlin (majo 1929). Ni sendis salutleterojn al Hispana Soc. Partio, Sveda Soc.-dem. Partio, kiuj voĉdonis rezoluciojn favorajn al esp-o; ankaŭ al la Partitago de Germana Soc.-dem. Partio, kiu havis en sia tagordo proponon pri esperanto; same al Kongreso de ITF. Okaze de la 9-a Kongreso ni sendis invitleterojn al la plej gravaj centraj organizoj de la diversaj politikaj k sindikataj Internacioj.

9-a Kongreso de SAT
en Leipzig (Germ.) 4.—10. aŭg. 1929

15-a listo de aliĝintoj

710 Le Cornec, Alĝero, Alĝerio . . 8 561
711 Denize Raff, Alĝero, Alĝerio . .
712 Rolph Pelletier, Orleans, Francio 18 178
713 Martin Goldberg, Leipzig . . . 2 190
714 Fritz Kraft, Leipzig 10 890
715 Algot Hägg, Trelleborg, Svedio . 11 267
716 Kurt Laue, Leipzig 12 697
717 Elvira Vedberg, Stockholm . . 13 784
718 Gustav Karlson, Stockholm . . 14 637
719 Helge Johanson, Stockholm . . 14 638
720 Margarete Broström, Stockholm . 14 640
721 Frida Viberg, Stockholm . . . 14 763
722 Astrid Nykvist, Stockholm . . 14 766
723 Erik Nykvist, Stockholm . . . 14 767
724 Maggie Strömberg, Stockholm . 14 841
725 Arnold Gärtner, Friedrichswald, Ĉekio 13 883
726 M. Weichelt, Ammendorf, Germ. 7 070

Originalo de la Kongres-insigno, ruĝe enkadrigita.

Ĉiu kongres-aliĝinto, kiu ne povos veni al la 9-a SAT-Kongreso, senpage k afranklibere ricevos post finiĝo de la Kongreso la kongresan insignon (kiu estos kvinkolore brodita, ne nur metala kiel anoncita en antaŭaj n-oj de "S-ulo", do des pli valora memoraĵo) k la programlibron en amplekso de 48 paĝoj.

Tuj kongresaliĝu!

727 Max Görner, Schönbach, Germ. . 6 271
728 J. Ruhland, Reichenbach, Germ. 6 270
729 Alfred Müller, Lausa, Germ. . . 4 033
730 Alfred Stoll, Lausa, Germ. . . . 8 010
731 Reinhold Ullrich, Selb, Germ. . .
732 Josef Feilbacher, St. Pölten, Aŭstrio
733 Weber, Essen, Germ. . . . . .
734 Friedr. Köhnke, Hamburg, Germ. 6 709
735 Bruno Sproeck, Berlin, Germ. . . 1 292
736 A. Guhr, Seifhennersdorf, Germ. 4 247
737 Fritz Wilhelm, Seifhennersdorf . 6 205
738 Hans Laudel, Leipzig 576
739 Josef Gelgor, Taganrog, Sovetio 12 729
740 Nikalao Fedotov, Taganrog, Sov. 3 736
741 Vladimir Stasenkov, Taganrog . 4 613
742 Karl Gerbing, Fichtigsthal, Germ. 6 268
743 O. Hartmann, Wittenberge, Germ. 12 976
744 Rudolf Müller, Dresden, Germ. . 10 892
745 Kurt Thiele, Chemnitz, Germ. . 2 999
746 Erich Koch, Halle, Germ. . . . 14 905
747 G. Gleisberg, Heidenau, Germ. . 2 899
748 E. Trippner, Zschachwitz, Germ. 7 187
749 W. Zentsch, Neugersdorf, Germ. 14 902
750 Karl Schober, Wien, Aŭstrio . . 7 092
751 J. Suk, Amsterdam 14 561
752 A. Barrot, Buenos-Aires, Argent. 486
753 M. Nikŝiŝ, Buenos-Aires, Argent. 1 361
754 Angel Corral, Buenos-Aires . . 1 617
755 H. Stay, Bournemouth, Anglio . 2 978
756 Josef Ramacher, Würselen, Germ. 7 850
757 Franz Bauer, Gablonz, Ĉeĥosl. . 2 066
758 Alice Wiebach, Berlin 5 380
759 Ferd. Ahlswede, Bremen, Germ. 9 721
760 Stefan Schuster, Herne, Germ. . 15 487
761 Marta Drescher, Gersdorf, Germ.
762 Johannes Schmalfuß, Chemnitz .
763 G. Bachmann, Fockendorf, Germ. 14 424
764 B. Tschirner, Elbersdorf, Germ. 14 165
765 Paul Kirmascheck, Essen, Germ. 7 118
766 Emmi Bauer, Gablonz, Ĉeĥosl . 2 067
767 Anton Henneberger, Halle, Germ. 2 263
768 Fritz Richter, Leipzig, Germ. . . 4 560
769 Rich. Pförtner, Sebnitz, Germ. . 6 707
770 Kurt Bräther, Sebnitz, Germ. . . 11 571
771 Heinr. Hartmann, Sebnitz, Germ. 11 570
772 Walter Hildebrand, Waltershausen, Germ. 14 817
773 Emil Reinhold, Chemnitz, Germ. 8 083
774 Andreas Reul, Würselen, Germ. . 7 233
775 Paul Drechsel, Burkhardtsdorf, Germanio 8 284
776 Georg Harnisch, Burkhardtsdorf 8 285
777 Gerhard Raupach, Burkhardtsdorf 8 281
778 Martin Göthel, Burkhardtsdorf . 8 280
779 Erich Roscher, Burkhardtsdorf . 8 283
780 Willi Fleißner, Burkhardtsdorf . 2 998
781 Arthur Hertel, Eibenberg, Germ. 9 946
782 Rudi Löbel, Meinersdorf, Germ. 8 282
783 Fr. Mossig, Burkhardtsdorf, Germ. 8 279
784 Rudolf Dost, Kemtau, Germ. . . 8 278
785 A. Kopper, Neu-Eibenberg, Germ. 6 395

Donacoj

Reul-Würselen 1.— mk. g.; Bronke-Leipzig 2.— mk. g.; Baum-Neumark 2.— mk. g.; Häuser-Reichenbach 2.— mk. g.; Lindt-Zittau 2.— mk. g.; Ramacher-Würselen —.50 mk. g.

Proponoj al la 9-a Kongreso
(Daŭrigo)

18.

La Kongreso esploru, kiel SAT povas helpi krei Unuigitan Esperantan Eldonejon, kiu eldonos malmultekostajn k por ĉiuj facile atingeblajn sciencajn k teknikajn librojn. Motivigo: Hodiaŭ sciencaj k teknikaj libroj estas tro multekostaj, ĉar ili estas eldonataj nur por relative malgranda nacilingva legantaro. Multaj tiaj libroj ne estas tradukataj k studento sekve devus lerni fremdajn lingvojn, por konatiĝi kun ili. Eldonoj sciencteknikaj en esperanto plene forigus tiujn mankojn.
Tomska grupo de Esperantistoj.

19.

Ni proponas deklari, ke la SAT-anoj sentu sin morale devigataj gastigi nur politikajn rifuĝantojn k invititajn gastojn, sed ne mondvojaĝantojn k personojn, pretekstantaj serĉi laboron, sed efektive burĝe vivantaj je la kostoj de oferemaj SAT-anoj. Motivigo: Multaj SAT-anoj estas tedataj de vojaĝemuloj, kiuj ofte pretekstas serĉi laboron, sed vere nur emas burĝe vivi je la kostoj de l' gastigantaj K-doj. Laboron k ĉion alian oni serĉu perletere k la K-doj ĉiel penu plenumi de ili petitan aferon. Paroladistojn pri div. temoj, ofte kun membrokartoj de SAT k UEA, oni rajtu negastigi.
SAT-anoj
5194, 9284, 6734, 6737, 6733.

20.

La SAT-kongreso esprimu la deziron, ke SAT por siaj eldonaĵoj laŭeblo apliku la normformatojn, rekomenditajn en la artikolo "Normigo" en "S-ulo" n-o 235.
670, 1939, 1940, 5077, 13 412,
Enschede, Nederlando.

Proponoj al la 9-a Kongreso el Berlin

21.

La kandidatoj por la Ĝenerala Konsilantaro devas esti proponataj de aktivaj SAT-anoj. Memproponoj estas malpermesataj.

SAT-anoj

13 227, 10 634, 4465, 13 058, 866, 3117, 8698, 19 166, 120, 2921, 8568, 5489, 3000, 13 494, 11 281, 10 177, 14 232, 5079, 9098, 9123, 5354.

Motivigo: La ĝenerala konsilantaro estas la nia gvidorgano. Ĉiu elektu tien K-dojn, kiujn li bone konas. La nuna praktiko de kvazaŭa sintrudo de la kandidatoj devigas multajn senkonscie elekti tute nekonatajn K-dojn. Estas pli bone tute ne havi reprezentanton en iu regiono ol posedi ne fidindan konsilantaron ĉar parte konsilantojn, ni ne konas.

22.

Pagataj oficistoj en SAT havu en la Ĝenerala Konsilantaro k Plenumkomitato nur konsilan voĉon.

Motivigo: Materie dependaj K-doj en niaj gvidorganoj ne povas esti tute objektivaj ĉe decidoj pri organizaj aferoj.

SAT-anoj

10 634, 13 058, 866, 3117, 8698, 14 166, 120, 483, 5484, 3000, 11 281, 2921, 10 177, 7418, 5074, 9123, 5954.

23.

Aliigi la § 1 de la statuto tiel: Sub la nomo de SAT estas fondita kultura eksterpartia asocio kiu celas utiligi praktike la internacian lingvon esperanto por la klasaj celoj de la laboristaro tutmonda.

Taskoj. Por plenumo de tiu celo ĝi difinis al si jenajn taskojn: a) servi kiel peranto k helpanto por la internaciaj interrilatoj de la internaciaj k diverslandaj laboristaj organizoj; b) peri k ĉiel eble helpi al kreado de proleta esp-literaturo kleriga k serva; c) kiel eble plej bone k digne plifaciligi la interrilatojn de la membroj tiel kreskigante ĉe ili fortikan senton de homeca solidareco; d) lernigadi k instruadi siajn membrojn tiamaniere ke ili fariĝu la plej kapablaj k perfektaj el la t. n. internaciistoj.

Motivigo: En la malnova teksto estas miksitaj senorde gravaj punktoj kun malpligravaj, krome mankas substreko de nia kultureco k eksterpartieco.

SAT-ano 2921.

24.

La statuto enhavu §§ pri la funkciado k rolo de niaj presorganoj, eldonkooperativo, gazetservo k la sekcioj.

Motivigo: La supremenciitaj gravaj funkciiloj de nia agado ĝis nun neniel estas ankrigita en nia statuto; tia stato ne estas ebla en iu granda alia organizo.

SAT-ano 2921.

25.

En la statuto estu jena aldono:

La perantoj estas la oficialaj respondecaj funkciuloj k reprezentantoj de SAT sur la lokoj, kiuj organizas k instigas la laboron surloke.

Dum ĉiu kongreso okazas speciala kunsido de la ĉeestantaj PK-anoj, ĜK-anoj perantoj k vicperantoj, kie oni interŝanĝas spertojn k raportas pri la loka laboro. La decidoj de ĉi tiu plivasta PK estas aplikendaj de PK.

Motivigo: "Nenie estu dev' sen rajt'." Dum la perantoj portas sur siaj ŝultroj la funkciigon de la tuta loka ĉiutaga SAT-laboro k peradas, oni ne nur ne konsideras ilin respondecaj funkciuloj de la asocio sed eĉ ne penis atenti kolektitajn de ili spertojn k konsilojn.

SAT-ano 2921.

26.

K-doj, anoj de sciencaj aŭ profesiaj fakaj esperantaj organizoj rajtas okupi respondecajn postenojn en SAT, kondiĉe ke ili ne okupas respondecan postenon en la faka organizo k havas 5 jarojn de aktiva SAT-aneco.

Motivigo: La disvastigo de esperanto en la fakaj medioj ne ankoraŭ estas ebla sole sur la SAT-bazo, tial koncernaj K-doj laŭ decidoj de la resp. sekcioj de SAT aŭ mem konsideras necese tie kunlabori por prepari la grundon por posta ekskluziva transpreno de tiuj taskoj fakaj per SAT. Ne ekzistas iu kaŭzo por tial ne allasi povajn fidindajn K-dojn al iu funkcio en SAT. La fakaj asocioj krome ne estas neŭtralulaj en senco de UEA.

SAT-ano 2921.

Berlin, 23. junio 1929.

Peranto: H. Muravkin (2921).

JUNULARA SEKCIO DE SAT

Provizora tagordo de la Junulara Kunveno ĉe la 9-a SAT-Kongreso

La kunveno okazos mardon, la 6-an de aŭgusto, je la 20-a horo en Popoldomo Leipzig.

1. Raporto de la sekci-gvidanto k diskuto (ankaŭ pri "Jun. Paĝo").
2. Novelekto de sekci-gvidanto k redaktanto de "J. P.".
3. Internacia interligo k rilatoj kun aliaj junuloj k junular-organizoj.
4. Rilatoj al plenaĝaj K-doj, spertoj ĉe fondo de SAT-junularaj rondoj.
5. Niaj klerigaj taskoj — Literaturo.

Pri punktoj 1—4 zorgos K-doj Bartelmes (Paris) k R. Hofmann (Leipzig). Pri punkto 5 estas serĉata raportanto. Volontulo anoncu sin ĉe K-do R. Hofmann, Landsberger Str. 28/2, Leipzig N. 22. Al tiu adreso oni ankaŭ direktu ĉiujn proponojn, deziresprimojn ktp., kies pritrakto estas dezirata.

Sekci-gvidanto.

ALVOKO

K-doj aŭ organizoj, kiuj eldonas skriban esperantan kurson por laboristoj, bonvolu sendi kompletan lecionaron al K-do G. P. de Bruin, Twekkelerweg H 187 g, Enschede, Nederl.

En kelkaj vortoj . . .

Ĉirkaŭ iu Kongreso

Sekve de alvoko en "S-ulo" la Kongreskomitato de l' franca socialista kongreso ricevis nur unu salutleteron, kiu estis laŭtlegata franclingve. Bedaŭrinde tiu letero estis malpli socialista k per-esp-a ol propaganda, t. e. por-esp-a. Ni ne estu bruaj entuziasmuloj, sed agu lerte, montrante la praktikan utilon de nia lingvo. Se iu faka kongreso ricevos 10 leterojn el 10 div. landoj kun interesa faka enhavo, la plej efika propagando por esp-o estas, se la leganto anoncas, ke "tiuj leteroj estas skribitaj esp-e k tradukitaj de la esp. K-do Z.". Mi proponas, ke ni plue pristudu plej efikajn metodojn en la sendado de salutleteroj. (9618)

Interesa statistiko pri senlaboruloj

povus esti efektivigata per esp-o. Nia K-do Bruno Siegert, Schweidnitz, Herrenstr. 22, Germ., SAT-ano 1851, mem senlabora depost la jaro 1923, estas preta kolekti informojn pri subvencio, vivo, bataloj k asekuro de senlaboruloj en ĉiuj landoj. Estus tre bone, se la diverslandaj K-doj liverus al tiu K-do la bezonatajn informojn, por ke li povu kompili valoran materialon akiritan per esp-o. Do, helpu ĉiu laŭpove al nia K-do en lia grava laboro!

La 2-a Kongreso de la Anarkista Junulara Internacio

okazinta 19. ĝis 20. majo en Brieselang apud Berlin estis malfermata per esp. parolado de Maup Stevens antaŭ ĉ. 200 personoj. Reprezentitaj estis grupoj el Germanio, Holando, Litovio, Latvio, Polio. Post aprobo de la estraraj raportoj parolis K-do pri bataloj en Litovio. Montriĝis, ke la kondiĉoj ne estas maturaj por fondi "Anarkistan Internacion". La sekretariaro provu eldoni gazeton (esp.-lingvan). La K-doj ne timu la klopodojn lerni esp-on.

Pri la Jarlibro

ni ricevis ankoraŭ jenan deklaron subtenantan la 1-an kongresproponon: "La jarlibro devas disponigi al ĉiuj aktivaj SAT-anoj adresojn de iliaj klasaj K-doj: nur tiam ni povos plenmezure eluzi nian aparaton."

Nik. Davydov (12 963).

Plendo

K-do Cowan, Anglio, deziras scii, kial al li ne respondis K-do Leo Golovanevski, Kiev, K-do Serge Sevastjanov, Orel, nuntempe en Leningrad, K-do Petro Suhanov, Nikiforov, Olhovskoe, K-do Ernst George, Berlin, K-doj Edm. Lecqeois k Suetin el Francio k Sovetio.

Radio — Leipzig

Post kelktempa interrompo okaze de la diversaj kongresoj MIRAG daŭrigos siajn esp. prezentojn, komencante la 23-an de aŭgusto novan ciklon, regule ĉiun dekkvaran tagon, vendrede je la 18.05-a ĝis 18.20-a h.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

FRANCIO. Alzaco. La kom. gazeto "L'Humanité" (Metz) nun regule aperigas priesp. artikolojn. La sekretario de l' socialista partio de "Haut-Rhin" k ankaŭ tiea regiona soc. gazeto „Der Republikaner" favore rilatas al esp-o k komencis aperigi priesp. artik. Rezulte de perletera kurso donita de K-do 4671 fondiĝis en Annéville lab. esp. grupo, gvidanto K-do Leininger (urba konsilisto) 21, rue des Romains (Moselle). Grupo Mulhouse (H. Rhin) fondiĝis per K-do Groetzinger, ankaŭ lernanto de K-do 4671. La regiona estraro de naturamika movado tre favoras espon k komisiis la redakcion de l' bulteno "Les Amis de la Nature" aperigi pli da artikoloj pri esp-o k en ĉiu n-o dekon da esp. vortoj esprimantaj naturamikajn objektojn. La estraro intencas uzi estonte esp-on por informiĝi pri okazoj k agado ĉe alilandaj naturamikaj grupoj. La aŭgusta n-o enhavos specialajn priesp-ajn artik. k lecionon. Naturamikoj, kiuj antaŭmendus tiun n-on (pr.: 50 cent.), helpus per tio, ke esp. artik. aperu en ĉiu n-o! (Necesus, ke en la naturamika fakkunsido de l' SAT-Kongreso oni okupu sin pri laŭplana propagando k instigu la centron eldoni esplingvan bultenon por negermanlingvaj naturamikoj). — Jean Wutte, Oberbetschdorf, Bas-Rhin. — **SOVETIO. Ivanovo-Voznesensk.** 23. junio, dum grandioza eksterurba amaspromenado, kiun partopr. kelkmiloj da urbanoj, okazis meze de la ĝen. programo amaskunveno aranĝita de la lokaj esp-istoj, speciale menciita en la afiŝoj. Dum tiu internacia kunveno elpaŝis en Iv.-Vozn. gastantaj kursanoj de intern. partilernejo: parolis italo, polo k ruso. Ĉi lasta (K-do Ŝumarin) detale rakontis pri vivo de britaj ministoj k jap. laboristoj laŭ artik. en "S-ulo". Granda aplaŭdo. Favora rap. en la loka ĵurnalo. (4967). — **Perovo.** Rezulte de laboro de esp. rondeto ĉe lernejo en Ĉuĥlinka organiziĝis rondetoj ĉe 2 aliaj lernejoj k konferenco de kleriglaborantoj (14. 6.) de moskva distrikto, konsiderante utilon de esp-o por la intern. edukado, pledis por enkonduko de la lingvo kiel deviga lernobjekto ĉe 3 lernejoj de la distrikto. (12 963).

Nur tiam vi rajtas paroli pri sukceso, kiam el via kurso rezultas aliĝoj por SAT kaj abonoj por "S-ulo".

Ĉe la neŭtraluloj

La neŭtrala Hung. Esp. Societo proponos al la Budapesta Kongreso direkti Manifeston al la tuta mondo pri praktika k ideala utiligo k enkonduko de esp-o. — Dum la kongresbalo en tiu universala kongreso oni elektos inter la ĉeestantaj esp-istinoj "fraŭlinon esperanto", kiu portos tiun titolon ĝis la venonta kongreso. Per tio niaj neŭtraluloj imitas la modstultaĵon de lasttempe ofte en la burĝa mondo okazigitaj "belec-konkursoj", kredeble entuziasmigitaj per la "sukceso" de hispana esp. belulino en Pariza konkurso...

*

Por la antaŭkongreso al la Budapesta universala kongreso, okazonta en Vieno (29. 7./1. 8.) estas eldonita gvidlibro tra Vieno. Karavanoj estas aranĝataj de UEA k firmo Mosse (Berlin). Poste la kongresanoj ŝipe veturos al Budapest.

*

Laŭ "Hungara Heroldo" aliĝis ĝis la 25. junio al la Universala Esp. Kongreso en Budapest nur 366 personoj!...

*

La stato de l' membraro ĉe UEA (pagintoj ĝis fino de aprilo 1929) estis: 7303 (inkluzive 187 dumvivaj k 21 honoraj membroj).

Nekrologo

16. junio dronis en la Elbe-rivero unu el niaj plej aktivaj pioniroj de l' ruĝverda movado

K-do KURT GROHMANN
(SAT-ano 1741)

en aĝo de 26 jaroj.

Per li ni perdas la fondinton ĉefan de nia grupo, ĉar el lia unua kurso fondiĝis nia grupo. Dum du lastaj jaroj li troviĝis en Blumenthal (ap. Bremen) k antaŭ du semajnoj li revenis k emis plue kunlabori en nia movado. Ne nur la grupo Sebnitz, sed la tuta distrikto perdas en li veran pioniron. Neniam ni forgesu lin k honoru lin plej bone per tio, ke ni daŭrigu la laborojn, en kiuj li partoprenis.

Lab. Esp. Grupo Sebnitz (Saksio), LEA-distrikto "Dresdena Industriregiono".

Al la SAT-perantoj de Amsterdama Internacio

Karaj Gek-doj! Per tio estu informataj, ke al la kompilanto de adresoj por la jarlibro de SAT ne estas eble respondi ĉiujn alsendaĵojn. Li havas nuntempe la solan taskon kolekti la adresojn laŭ la alvoko de "S-ulo" n-o 245 k prepari la adresaron. Tiu, kiu ne jam sendis sian adreson, tre baldaŭ faru tion, ĉar la laboraĵo devos esti ĉe la SAT-administranto plej malfrue fine de septembro ĉi-jare. Adreso de l' kompilanto: K-do Paul Köckeritz, Tharandter Str. 6, Dresden-A. 28, Germanio. Konrad Deubler (30).

NIA POŜTO

4671. — Ni enmetis kiom eble. La lastan (privatan) sciigon donu al la Adm. kiel pagatan anonceton.

Ruĝa Plugisto. — Ni ne povas enmeti senpage vian koresp.-deziron.

1837. — Vi devas pagi vian anoncon presitan en tiu ĉi n-o = 2.85 mk. g.

Kuŝĉova. — Ni ne konas la adr. de Biro Erno. Vian scenon ni uzos en "L. L.".

Radio-Ĥarkov. — Anoncon ni sendis al la presejo, sed pri de vi menciita alvoko ni nenion scias. Ĉian de vi senditan materialon ni aperigis siatempe. Rilate al financaferoj ne interrilatu kun ni, sed kun la Adm. Red.

Korektoj: En n-o 248, pĝ. 397, 3-a kol., lin. 6 de malsupre, legu: "fidelaj filoj de sia fera k nevenkebla klaso"; pĝ. 403 (en "Nekrologo") legu: 13. 6. 29 anst. 13. 4. 29.

REMEMORU PRI LA MONDMILITO!

La 1. aŭgusto ni ĉiuj devas partopreni en la kontraŭmilita manifestacio!

Ni Omskaj esp-istoj intencas montri al nia manifestacianta laboristaro, ke multaj eksterl. K-doj estas kune kun ni kontraŭ la nova minacanta mondmilito.

Sendu senprokraste materialon: kolektivajn L, PK, gaz. k ĵurnalojn. Rekompence ni sendos L, PI, ktp.

Adreso: USSR, Siberio, **Omsk**, Komklub Krujok "Esperanto".

Tramistoj de ĉiuj landoj, atentu!

La "Esperantista Tramistaro" de Dresden deziras koresp. kun vi per L k PK pri ĉio, kio koncernas nian fakon. Indiv. aŭ kol.

A. Liebs (178), R. Müller (10 892), H. Wotschke (745), K. Kraft (12 971), G. Hennig (10 350), G. Stein (13 943), A. Schleinitz (10 718), W. Wachsmuth (14 911). Adr.: **A. Liebs, Dresden-A. 6**, Bautzner Str. 129.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)